

Promemoria

Klimat- och näringslivsdepartementet

Ny myndighet för miljöprövning

Dnr KN2025/01878

Oktober 2025

Innehållsförteckning

1	Promemorians huvudsakliga innehåll	4
2	Författningsförslag	5
2.1	Förslag till lag om ändring i miljöbalken	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2025:765) om ändring i miljöbalken	10
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar	12
2.4	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd	14
2.5	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken	17
2.6	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter	20
2.7	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter	21
2.8	Förslag till förordning om upphävande av förordningen (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer	30
2.9	Förslag till förordning om ändring i industriutsläppsförordningen (2013:250)	31
2.10	Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)	33
2.11	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion	36
2.12	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag	37
2.13	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2025:000) om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi	41
3	Ärendet	42
4	Behovet av en stegvis reformering av miljöprövningen	42
5	Miljöprövningsdelegationernas ansvar	43
5.1	Allmänt om miljöprövningsdelegationernas ansvar	43
5.2	Miljöfarliga verksamheter	43
5.3	Vattenverksamheter	44
5.4	Ärenden som avser skydd av områden	45
5.5	Ärenden som avser skydd för mångfald	46
5.6	Gemensam handläggning	46
5.7	Tillståndets giltighet och omprövning	46
5.8	Alternativvärden och dispenser enligt industriutsläppsförordningen	47
6	En ny myndighet för miljöprövning	48
6.1	Handläggning av en ansökan om tillstånd till täkt	49

6.2	Ansökningsmål.....	49
6.3	Förfarandet vid Miljöprövningsmyndighetens prövning	50
6.4	Gemensam handläggning	51
6.5	Övriga förordningar som bör gälla för den nya myndigheten	52
6.6	Avgift och redovisning av uppgifter.....	54
6.7	Till vilken mark- och miljödomstol bör överklagande ske?	55
6.8	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	56
7	Konsekvenser	57
7.1	Ekonomiska konsekvenser	57
7.1.1	Resursbehov för den nya myndigheten.....	57
7.1.2	Finansiering av den nya myndigheten	57
8	Författningskommentar	58
8.1	Förslag till lag om ändring i miljöbalken	58
8.2	Förslag till lag om ändring i lagen om mark- och miljödomstolar.....	64

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås de författningsbestämmelser som krävs för att en ny myndighet för miljöprövning, Miljöprövningsmyndigheten, ska ta över de ärenden som i dag handläggs av länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer. Förslaget i promemorian kompletterar förslaget om inrättande av en ny miljöprövningsmyndighet som lämnas i betänkandet En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprocess (SOU 2024:98).

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöbalken

dels att 9 kap. 8 §, 11 kap. 9 b §, 19 kap. 4, 5 och 5 a §§, 21 kap. 1 a §, 24 kap. 11 §, och rubriken närmast före 19 kap. 5 a § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 19 kap. 2 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

8 §¹

Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet prövas av mark- och miljödomstolen.

Regeringen får meddela föreskrifter om att ansökan om tillstånd för vissa slag av verksamheter ska prövas av *länsstyrelsen*. Regeringen får meddela föreskrifter om att en kommunal nämnd ska pröva frågor om tillstånd om den miljöfarliga verksamheten kan antas ha en liten miljöpåverkan. Tillstånd som rör Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt ska alltid prövas av *länsstyrelsen*.

Regeringen får meddela föreskrifter om att ansökan om tillstånd för vissa slag av verksamheter ska prövas av *Miljöprövningsmyndigheten*. Regeringen får meddela föreskrifter om att en kommunal nämnd ska pröva frågor om tillstånd om den miljöfarliga verksamheten kan antas ha en liten miljöpåverkan. Tillstånd som rör Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt ska alltid prövas av *Miljöprövningsmyndigheten*.

Anmälan om miljöfarlig verksamhet ska, enligt föreskrifter som meddelas av regeringen, göras till försvarsinspektören för hälsa och miljö, länsstyrelsen eller kommunen.

11 kap.

9 b §²

Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövas av mark- och miljödomstolen. Ansökan om tillstånd till markavvattning prövas dock av länsstyrelsen, om den inte ska prövas av mark- och miljödomstolen enligt

¹ Senaste lydelse 2017:782.

² Senaste lydelse 2025:770.

7 kap. 19 eller 20 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Anmälan om vattenverksamhet ska, enligt föreskrifter som meddelas av regeringen, göras till försvarsinspektören för hälsa och miljö, länsstyrelsen eller kommunen.

Anmälan om vattenverksamhet ska, enligt föreskrifter som meddelas av regeringen, göras till försvarsinspektören för hälsa och miljö, *Miljöprövningsmyndigheten*, länsstyrelsen eller kommunen.

En anmälningspliktig vattenverksamhet får påbörjas tidigast åtta veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte något annat anges i föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 a § första stycket 3 eller 4 eller i beslut som tillsynsmyndigheten i ett enskilt fall fattat med stöd av sådana föreskrifter.

19 kap.

2 a §

En ansökan om tillstånd eller dispens eller en anmälan får ges in till och handläggas av Miljöprövningsmyndigheten även om ansökan eller anmälan annars skulle ha getts in till en kommun eller en annan förvaltningsmyndighet, om

1. den verksamhet som ansökan eller anmälan avser har samband med en ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som Miljöprövningsmyndigheten prövar, och

2. verksamheterna avses bedrivas av samma verksamhetsutövare.

Om Miljöprövningsmyndigheten handlägger en ansökan eller en anmälan enligt första stycket, ska myndigheten underrätta den kommun eller förvaltningsmyndighet som annars skulle ha handlagt ansökan eller anmälan. Om den som underrättas har ett ärende som avser samma sak som det ärende som underrättelsen avser, ska ärendet överlämnas till Miljöprövningsmyndigheten. Vid handläggningen ska Miljöprövningsmyndigheten tillämpa samma bestämmelser om handläggning som den myndighet som annars skulle ha handlagt ärendet skulle ha tillämpat.

4 §³

Länsstyrelser eller kommunala nämnder ska Miljöprövningsmyndigheten eller den kommunala nämnden ska vid prövning av ett ärende som avser en miljöfarlig verksamhet

1. genom kungörelse i ortstidning eller på annat lämpligt sätt ge den som kan beröras av verksamheten tillfälle att yttra sig,
2. samråda med de statliga och kommunala myndigheter som har väsentliga intressen att bevaka i saken,
3. hålla sammanträde med den som saken angår och besiktning på platsen om det behövs för utredningen i ärendet, och
4. underrätta den som har gjort en ansökan eller kommit med synpunkter genom någon annan än honom eller henne själv och ge honom eller henne tillfälle att yttra sig om inte annat följer av 25 § förvaltningslagen (2017:900).

5 §⁴

I ett ärende som prövas av länsstyrelsen eller en kommunal nämnd ska länsstyrelsen eller nämnden tillämpa bestämmelserna I ett ärende som avser miljöfarlig verksamhet och som prövas av Miljöprövningsmyndigheten eller en kommunal nämnd ska Miljöprövningsmyndigheten eller nämnden tillämpa bestämmelserna

1. i 22 kap. 1 och 1 d–1 g §§ om ansökans form och innehåll,
2. i 22 kap. 2 § om en ansökans ingivande och brister i den,
3. i 22 kap. 2 a § om prövningar som avses i 24 kap. 3, 5, 8, 9 och 13 §§,
4. i 22 kap. 3 och 3 a §§ om kungörelses innehåll,
5. i 22 kap. 6 § om talerätt,
6. i 22 kap. 9 § om rätt att företräda fastighet,
7. i 22 kap. 12 och 13 §§ om sakkunniga och om att inhämta yttrande,
8. i 3 kap. 4 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar om undersökning på platsen,
9. i 22 kap. 25 § första stycket 1–3 och 5–11, andra stycket sista meningen och tredje stycket samt 25 a–25 c och 25 f–25 h §§ om en tillståndsdoms innehåll,
10. i 22 kap. 26 § om särskild dom,
11. i 22 kap. 27 § första stycket, andra stycket andra meningen samt tredje stycket första meningen om uppskjutna frågor och provisoriska föreskrifter,
12. i 22 kap. 28 § första stycket första meningen om verkställighetsförordnande, och
13. i 23 kap. 3 § när det gäller särskilt överklagande i frågor om sakkunniga som avses i 22 kap. 12 §.

³ Senaste lydelse 2018:779.

⁴ Senaste lydelse 2024:963.

Särskilt om länsstyrelsens miljöprövningsdelegation

Särskilt om Miljöprövningsmyndigheten

5 a §⁵

I ett ärende som prövas av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation ska miljöprövningsdelegationen utöver det som anges i 5 § tillämpa bestämmelserna i

I ett ärende som prövas av Miljöprövningsmyndigheten ska myndigheten utöver det som anges i 5 § tillämpa bestämmelserna i

1. 22 kap. 10 § om synpunkter på ansökan,
2. 22 kap. 10 a § om komplettering av ansökan och sammanställning av svar på synpunkter,
3. 22 kap. 11 § och 11 a § första och andra styckena om förberedelse, och
4. 22 kap. 11 b § om tidsplaner.

21 kap.

1 a §⁶

Ansökningsmål är mål

1. om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som avses i 9 kap. 6 § som inte ska prövas av en länsstyrelse eller en kommun enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 8 §,

1. om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som avses i 9 kap. 6 § som inte ska prövas av Miljöprövningsmyndigheten eller en kommun enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 8 §,

2. om tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. 9 § som inte ska prövas av en länsstyrelse,

3. om godkännande enligt 11 kap. 16 § av ett utfört ändrings- eller lagningsarbete eller av åtgärder som strider mot meddelade bestämmelser om innehållande och tappning av vatten, om arbetet eller åtgärderna inte avser en markavvattning som ska prövas av en länsstyrelse,

4. om tillstånd enligt 11 kap. till utrivning av en vattenanläggning eller tillståndsprovning enligt 11 kap. 22 §,

5. om förlängning enligt 24 kap. 2 § andra stycket av genomförandetiden eller den tid inom vilken verksamheten ska ha satts igång,

6. om återkallelse eller förbud mot fortsatt verksamhet enligt 24 kap. 3 §,

7. om omprövning enligt 24 kap. 5–14 §§ som inte ska prövas av en länsstyrelse eller en kommun enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 8 §,

7. om omprövning enligt 24 kap. 5–14 §§ som inte ska prövas av Miljöprövningsmyndigheten, en länsstyrelse eller en kommun enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 8 §,

8. om giltighetsförlängning enligt 24 kap. 14 a §,

8. om giltighetsförlängning enligt 24 kap. 14 a §, om ansökan om tillstånd har prövats av mark- och miljödomstolen som första instans,

⁵ Senaste lydelse 2024:963.

⁶ Senaste lydelse 2024:963.

9. enligt 7 kap. 1 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, eller

10. om omprövning enligt 7 kap. 13–15 §§ lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Mark- och miljödomstol får besluta att ett ansökningsmål som gäller utslutande en viss eller vissa sakägare ska behandlas enligt det som gäller för stämningssmål enligt 7 kap. lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, om sökanden medger det och målet kan avgöras med bindande verkan endast mot dessa sakägare.

24 kap.

11 §⁷

En ansökan om prövning som avses i 3, 4, 5, 6, 7, 8 eller 9 § får göras hos mark- och miljödomstol av Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och länsstyrelsen. Om frågan ska prövas av någon annan myndighet än en domstol eller av en kommun, får den tas upp utan någon särskild framställning.

Frågor om omprövning enligt 8 § får tas upp utan särskild ansökan.

En ansökan om sådan prövning som avses i första stycket får även göras av en kommun i den utsträckning kommunen har övertagit tillsynen med stöd av 26 kap. 3 § fjärde stycket. Om tillståndet har getts av länsstyrelsen, görs ansökan hos *länsstyrelsen*.

En ansökan om sådan prövning som avses i första stycket får även göras av en kommun i den utsträckning kommunen har övertagit tillsynen med stöd av 26 kap. 3 § fjärde stycket. Om tillståndet har getts av *Miljöprövningsmyndigheten eller länsstyrelsen*, görs ansökan hos *den som har gett tillståndet*.

I fråga om verksamheter som får bedrivas med stöd av 11 kap. 27 § andra stycket, får en ansökan om prövning som avses i 3 eller 5 § grundas på en omständighet som anges i de paragraferna endast om

1. omständigheten är så allvarlig att den inte tål att vänta på att prövningen för moderna miljövillkor blir klar, och

2. den olägenheten som omständigheten innebär inte kan avhjälpas genom ett föreläggande om försiktighetsmått eller förbud i väntan på att prövningen blir klar.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

2. För tillstånd som har beslutats av en länsstyrelses miljöprövningsdelegation ska ansökan enligt 24 kap. 11 § andra stycket andra meningen göras hos Miljöprövningsmyndigheten.

⁷ Senaste lydelse 2024:963.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2025:765) om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs att 24 kap. 1 § miljöbalken i stället för lydelsen enligt lagen (2025:765) om ändring i miljöbalken ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2025:765

Föreslagen lydelse

24 kap.

1 §

Om en dom eller ett beslut som har meddelats i ett ansökningsmål enligt 21 kap. 1 a § första stycket denna balk eller 7 kap. 1 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet avser tillstånd till en verksamhet enligt balken och domen eller beslutet har fått laga kraft, gäller tillståndet mot alla, vad avser frågor som har prövats i domen eller beslutet. Detsamma gäller beslut om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som har meddelats av *en länsstyrelse* eller kommun med stöd av 9 kap. 8 § samt beslut om tillstånd till markavvattnings som har meddelats av en länsstyrelse enligt 11 kap. Om tillståndet avser utförandet av en vattenanläggning, innefattar det rätt att bibehålla anläggningen. Till följd av detta kapitel, till följd av 7 kap. 20 eller 22 §, 9 kap. 5 §, 10 kap. 17 §, 11 kap. 9 c § eller 12 kap. 10 *eller 10 a* § denna balk eller till följd av 2 kap. 10 § eller 7 kap. 13, 14, 15, 16 eller 17 § lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, kan dock ett tillstånd begränsas eller förenas med ändrade eller nya villkor, eller återkallas och fortsatt verksamhet förbjudas. Ett sådant ingripande kan också ske genom förelägganden eller förbud enligt 10 kap. 14 § eller 26 kap. 9 § fjärde stycket.

Om en dom eller ett beslut som har meddelats i ett ansökningsmål enligt 21 kap. 1 a § första stycket denna balk eller 7 kap. 1 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet avser tillstånd till en verksamhet enligt balken och domen eller beslutet har fått laga kraft, gäller tillståndet mot alla, vad avser frågor som har prövats i domen eller beslutet. Detsamma gäller beslut om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som har meddelats av *Miljöprövningsmyndigheten* eller *en* kommun med stöd av 9 kap. 8 § samt beslut om tillstånd till markavvattnings som har meddelats av en länsstyrelse *eller Miljöprövningsmyndigheten* enligt 11 kap. Om tillståndet avser utförandet av en vattenanläggning, innefattar det rätt att bibehålla anläggningen. Till följd av detta kapitel, till följd av 7 kap. 20 eller 22 §, 9 kap. 5 §, 10 kap. 17 §, 11 kap. 9 c § eller 12 kap. 10 *eller 10 a* § denna balk eller till följd av 2 kap. 10 § eller 7 kap. 13, 14, 15, 16 eller 17 § lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, kan dock ett tillstånd begränsas eller förenas med ändrade eller nya villkor, eller återkallas och fortsatt verksamhet förbjudas. Ett sådant ingripande kan också ske genom förelägganden eller förbud enligt 10 kap. 14 § eller 26 kap. 9 § fjärde stycket.

Med tillstånd avses i detta kapitel även godkännande av arbeten eller åtgärder enligt 11 kap. 16 §.

En omprövningsdom eller ett omprövningsbeslut har samma verkan som en tillståndsdöm eller ett tillståndsbeslut.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 1 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

1 §⁸

Mål om utövande av miljöfarlig verksamhet, vattenverksamhet, vattenanläggningar och ersättning vid vattenverksamhet samt om utdömande av vite enligt miljöbalken efter särskild ansökan av myndighet prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område verksamheten i huvudsak bedrivs, har bedrivits eller kommer att bedrivs. Mål om utövande av verksamhet vid anläggningar som ingår i ett sammanhängande system för hantering, bearbetning, lagring och slutförvaring av använt kärnbränsle eller kärnavfall prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område någon av anläggningarna ligger eller är avsedd att ligga.

Mål om ersättning vid skada eller intrång enligt 28 kap. 2–5 §§ miljöbalken och vid ingripande av det allmänna enligt miljöbalken prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område skadan eller intrånget i huvudsak har inträffat eller kommer att inträffa.

Mål om ersättning för miljöskador enligt 32 kap. miljöbalken prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område den skadegörande verksamheten i huvudsak bedrivs eller har bedrivits. Den som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet som kan medföra en sådan skada som avses i 32 kap. 3 § miljöbalken kan begära prövning av ersättningsfrågan vid den mark- och miljödomstol inom vars område verksamheten i huvudsak bedrivs eller kommer att bedrivs.

Mål om utdömande av vite enligt plan- och bygglagen (2010:900) efter särskild ansökan av myndighet prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område myndigheten ligger.

Mål som har överklagats till mark- och miljödomstol prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område förvaltningsmyndigheten eller kommunen som först har prövat ärendet ligger, om inte annat följer av bestämmelser som avses i sjunde stycket.

Ärenden från Miljöprövningsmyndigheten överklagas till den mark- och miljödomstol inom vars område verksamheten i huvudsak bedrivs, har bedrivits eller kommer att bedrivs. Övriga ärenden som har överklagats till mark- och miljödomstol prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område förvaltningsmyndigheten eller kommunen som först har prövat ärendet ligger, om inte annat följer av bestämmelser som avses i sjunde stycket.

Mål enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster eller motsvarande äldre lagstiftning där mark- och miljödomstol är första instans prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område den allmänna eller allmänförklarade va-anläggningen i huvudsak är belägen eller är avsedd att vara belägen.

Särskilda bestämmelser om vilken mark- och miljödomstol som är behörig finns i annan lag	Särskilda bestämmelser om vilken mark- och miljödomstol som är behörig finns i annan lag.
--	---

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

2.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

dels att 6 b § ska upphöra att gälla,

dels att 7, 9, 10, 20 e, 20 f, 22 och 25 g §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

En sådan ansökan om tillstånd som avses i 9 kap. 6 a eller 6 b § miljöbalken ska prövas av *länsstyrelsen*. Om verksamheten omfattas av 17 kap. 1 § miljöbalken, ska ansökan i stället prövas av mark- och miljödomstol.

Länsstyrelsen ska i ett ärende om tillstånd skicka ett meddelande om ansökan och kungörelsen till den kommunala nämnden samt till Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Om *länsstyrelsen* har beslutat att enligt 24 kap. 11 § miljöbalken på eget initiativ ta upp frågan om omprövning av ett tillståndsbeslut, ska *länsstyrelsen* informera den kommunala nämnden om beslutet.

När *länsstyrelsen* är tillståndsmyndighet ska besked om tid och plats för annat sammanträde än muntlig förberedelse meddelas genom kungörelse i ortstidning. Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap,

Föreslagen lydelse

7 §⁹

En sådan ansökan om tillstånd som avses i 9 kap. 6 a eller 6 b § miljöbalken ska prövas av *Miljöprövningsmyndigheten*. Om verksamheten omfattas av 17 kap. 1 § miljöbalken, ska ansökan i stället prövas av mark- och miljödomstol.

9 §¹⁰

Miljöprövningsmyndigheten ska i ett ärende om tillstånd skicka ett meddelande om ansökan och kungörelsen till den kommunala nämnden samt till Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Om *Miljöprövningsmyndigheten* har beslutat att enligt 24 kap. 11 § miljöbalken på eget initiativ ta upp frågan om omprövning av ett tillståndsbeslut, ska *Miljöprövningsmyndigheten* informera den kommunala nämnden om beslutet.

10 §¹¹

När *Miljöprövningsmyndigheten* är tillståndsmyndighet ska besked om tid och plats för annat sammanträde än muntlig förberedelse meddelas genom kungörelse i ortstidning. Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap,

⁹ Senaste lydelse 2013:262.

¹⁰ Senaste lydelse 2024:975.

¹¹ Senaste lydelse 2024:975.

sökanden och andra som har yttrat sig i ärendet ska på lämpligt sätt underrättas.

Bestämmelser om kallelse till muntlig förberedelse finns i 19 kap. 5 a § och 22 kap. 11 a § miljöbalken.

sökanden och andra som har yttrat sig i ärendet ska på lämpligt sätt underrättas.

20 e §¹²

Länsstyrelsen får förelägga den som ansöker om tillstånd till täkt enligt denna förordning att lägga fram en utredning som belyser behovet av täkten samt en täktplan av den omfattning som behövs.

Om föreläggandet inte följs, får länsstyrelsen avvisa ansökan. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om detta.

Miljöprövningsmyndigheten får förelägga den som ansöker om tillstånd till täkt enligt denna förordning att lägga fram en utredning som belyser behovet av täkten samt en täktplan av den omfattning som behövs.

Om föreläggandet inte följs, får Miljöprövningsmyndigheten avvisa ansökan. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om detta.

20 f §¹³

Om länsstyrelsen överväger att meddela föreskrifter om skydd för grundvattnet enligt 7 kap. 22 § miljöbalken för ett område som avses med en ansökan om tillstånd till täkt enligt denna förordning, får frågan om tillstånd prövas först när frågan om skyddet för grundvattnet har avgjorts. Länsstyrelsen får dock pröva frågan om tillstånd omedelbart, om det finns särskilda skäl.

Om det i ett ärende som avser ansökan om tillstånd till täkt enligt denna förordning framkommer att länsstyrelsen eller kommunen överväger att meddela föreskrifter om skydd för grundvattnet enligt 7 kap. 22 § miljöbalken för det område som avses med ansökan, får frågan om tillstånd prövas först när frågan om skyddet för grundvattnet har avgjorts. Miljöprövningsmyndigheten får dock pröva frågan om tillstånd omedelbart, om det finns särskilda skäl.

22 §¹⁴

En anmälan som avses i 1 kap. 10 eller 11 § miljöprövningsförordningen (2013:251) ska vara skriftlig och ges in till den myndighet eller kommun som enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) utövar tillsyn över verksamheten eller åtgärden.

Om en anmälan som avses i 19 kap. 3 § miljöbalken gäller ett ärende som ska handläggas av en miljöprövningsdelegation enligt 3 § förordningen (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer, ska

¹² Senaste lydelse 2010:953.

¹³ Senaste lydelse 2010:953.

¹⁴ Senaste lydelse 2024:975.

vad som sägs i 19 kap. 3 § miljöbalken om länsstyrelse gälla en länsstyrelse som har en miljöprövningsdelegation.

25 g §¹⁵

När en anmälan som avses i 9 kap. 6 § miljöbalken har getts in ska

1. den kommunala nämnden genast skicka <i>ett exemplar</i> av handlingarna till länsstyrelsen, om anmälan har getts in till nämnden, och	1. den kommunala nämnden genast skicka handlingarna till länsstyrelsen, om anmälan har getts in till nämnden, och
2. länsstyrelsen genast skicka <i>ett exemplar</i> av handlingarna till den kommunala nämnden, om anmälan har getts in till länsstyrelsen.	2. länsstyrelsen genast skicka handlingarna till den kommunala nämnden, om anmälan har getts in till länsstyrelsen.

Om anmälan avser en verksamhet som enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) omfattas av ”tillståndsplikt A”, ska nämnden eller länsstyrelsen också skicka ett exemplar av anmälan till Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2027.

2.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn

dels att 10 kap. 3 och 6 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 10 kap. 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

3 §¹⁶

Länsstyrelserna ska senast den 28 februari varje år redovisa föregående kalenderårs

1. avgiftsintäkter för prövning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter,
2. kostnader för samråd och beslut om betydande miljöpåverkan för miljöfarlig verksamhet,

3. *kostnader för tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet vid miljöprövningsdelegationerna,*

4. kostnader för medverkan vid tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet i första instans i mark- och miljödomstol, med undantag för kostnader för att initiera tillståndsprövning enligt 24 kap. 7 § miljöbalken,

5. kostnader för tillsyn över miljöfarlig verksamhet, med undantag för kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtalsanmälningar,

6. avgiftsintäkter för tillståndsprövning av markavvattning,

7. avgiftsintäkter för handläggning av anmälan av anmälningspliktig vattenverksamhet,

8. avgiftsintäkter för tillsyn över markavvattning,

9. avgiftsintäkter för tillsyn över vattenverksamhet utom markavvattning,

10. intäkter i form av ersättning för rättegångskostnader vid till-

3. kostnader för medverkan vid tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet i första instans i mark- och miljödomstol, med undantag för kostnader för att initiera tillståndsprövning enligt 24 kap. 7 § miljöbalken,

4. kostnader för tillsyn över miljöfarlig verksamhet, med undantag för kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtalsanmälningar,

5. avgiftsintäkter för tillståndsprövning av markavvattning,

6. avgiftsintäkter för handläggning av anmälan av anmälningspliktig vattenverksamhet,

7. avgiftsintäkter för tillsyn över markavvattning,

8. avgiftsintäkter för tillsyn över vattenverksamhet utom markavvattning,

9. intäkter i form av ersättning för rättegångskostnader vid tillstånds-

¹⁶ Senaste lydelse 2020:688.

ståndsprövning av vattenverksamhet i första instans,

11. kostnader för samråd och beslut om betydande miljöpåverkan för vattenverksamhet,

12. kostnader för tillståndsprövning av vattenverksamheter i första instans i mark- och miljödomstol, med undantag för kostnader för att initiera tillståndsprövning enligt 24 kap. 7 § miljöbalken,

13. kostnader för dispensprövning och tillståndsprövning av markavvattningsanläggningar,

14. kostnader för handläggning av anmälan från anmälningspliktig vattenverksamhet,

15. kostnader för tillsyn över markavvattningsanläggningar, med undantag för kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtalsanmälningar, och

16. kostnader för tillsyn över vattenverksamhet utom markavvattningsanläggningar, med undantag för kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtalsanmälningar.

Redovisningen av kostnader ska innefatta samtliga kostnader med undantag för kostnader för provning av civilrättsliga frågor.

prövning av vattenverksamhet i första instans,

10. kostnader för samråd och beslut om betydande miljöpåverkan för vattenverksamhet,

11. kostnader för tillståndsprövning av vattenverksamheter i första instans i mark- och miljödomstol, med undantag för kostnader för att initiera tillståndsprövning enligt 24 kap. 7 § miljöbalken,

12. kostnader för dispensprövning och tillståndsprövning av markavvattningsanläggningar,

13. kostnader för handläggning av anmälan från anmälningspliktig vattenverksamhet,

14. kostnader för tillsyn över markavvattningsanläggningar, med undantag för kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtalsanmälningar, och

15. kostnader för tillsyn över vattenverksamhet utom markavvattningsanläggningar, med undantag för kostnader för handläggning av miljöstraffavgifter och åtalsanmälningar.

5 a §

Miljöprövningsmyndigheten ska senast den 28 februari varje år redovisa föregående kalenderårs kostnader för provning vid myndigheten.

6 §¹⁷

Redovisningarna enligt 1–4 §§ ska göras elektroniskt till Naturvårdsverket på det sätt som Naturvårdsverket behöver för sin sammanställning och uppföljning.

Redovisningarna enligt 1–4 och 5 a §§ ska göras elektroniskt till Naturvårdsverket på det sätt som Naturvårdsverket behöver för sin sammanställning och uppföljning.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2027.

2. Länsstyrelserna ska senast den 28 februari 2028 redovisa föregående kalenderårs kostnader för tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet vid miljöprövningsdelegationerna.

2.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter

Härigenom föreskrivs att 46 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

46 §¹⁸

I 19 kap. 1 § tredje stycket miljöbalken samt 1 kap. 2 § första stycket och 5 kap. lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar finns det bestämmelser om överklagande i särskilda fall.

Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten får överklaga länsstyrelsens beslut som rör frågor om markavvattning.

Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten får överklaga länsstyrelsens *eller Miljöprövningsmyndighetens* beslut som rör frågor om markavvattning.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2027.

2.7 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter

Härigenom föreskrivs att bilagan till förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter ska ha följande lydelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2027.

Nuvarande lydelse

Bilaga 2¹⁹

Myndigheter som är skyldiga att ha ett miljöledningssystem enligt 3 §

Myndighet	Får myndigheten ha ett förenklat miljöledningssystem?
Affärsverket svenska kraftnät	
Allmänna reklamationsnämnden	Ja
Arbetsdomstolen	
Arbetsförmedlingen	
Arbetsgivarverket	
Arbetsmiljöverket	
Barnombudsmannen	Ja
Blekinge tekniska högskola	
Bolagsverket	
Boverket	
Brottsförebyggande rådet	Ja
Brottsoffermyndigheten	Ja
Centrala studiestödsnämnden	
Diskrimineringsombudsmannen	
Domstolsverket	
E-hälsomyndigheten	Ja
Ekobrottsmyndigheten	
Ekonomistyrningsverket	
Elsäkerhetsverket	Ja
Energimarknadsinspektionen	
Exportkreditnämnden	
Finansinspektionen	Ja
Folke Bernadotteakademien	Ja
Folkhälsomyndigheten	
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd	Ja
Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	
Fortifikationsverket	

¹⁹ Senaste lydelse 2025:631.

Försvarets materielverk	
Försvarets radioanstalt	
Försvårshögskolan	
Försäkringskassan	
Gymnastik- och idrottshögskolan	Ja
Göteborgs universitet	
Havs- och vattenmyndigheten	
Hälso- och sjukvårdens ansvars- nämnd	Ja
Högskolan Dalarna	
Högskolan i Borås	
Högskolan i Gävle	
Högskolan i Halmstad	
Högskolan i Skövde	
Högskolan Kristianstad	
Högskolan Väst	
Institutet för rymdfysik	
Inspektionen för strategiska produkter	Ja
Inspektionen för vård och omsorg	
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	Ja
Institutet för språk och folkminnen	Ja
Integritetsskyddsmyndigheten	Ja
Justitiekanslern	Ja
Kammarkollegiet	
Karlstads universitet	
Karolinska institutet	
Kemikalieinspektionen	
Kommerskollegium	
Konjunkturinstitutet	
Konkurrensverket	
Konstfack	
Konstnärsnämnden	Ja
Konsumentverket	
Kriminalvården	
Kronofogdemyndigheten	
Kungl. biblioteket	
Kungl. Konsthögskolan	
Kungl. Musikhögskolan i Stock- holm	Ja
Kungl. Tekniska högskolan	
Kustbevakningen	
Lantmäteriet	
Linköpings universitet	
Linnéuniversitetet	
Livsmedelsverket	
Luftfartsverket	
Luleå tekniska universitet	
Lunds universitet	
Läkemedelsverket	

Länsstyrelserna	
Malmö universitet	
Mediemyndigheten	
Migrationsverket	
Mittuniversitetet	
Moderna museet	
Myndigheten för delaktighet	Ja
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	Ja
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	
Myndigheten för tillgängliga medier	Ja
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	
Myndigheten för yrkeshögskolan	Ja
Mälardalens universitet	
Nationalmuseum	
Naturhistoriska riksmuseet	
Naturvårdsverket	
Nordiska Afrikainstitutet	Ja
Patent- och registreringsverket	
Pensionsmyndigheten	
Polarforskningssekretariatet	
Polismyndigheten	
Post- och telestyrelsen	
Revisorsinspektionen	Ja
Riksantikvarieämbetet	
Riksarkivet	Ja
Riksgäldskontoret	Ja
Rymdstyrelsen	
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	Ja
Rättsmedicinalverket	
Sameskolstyrelsen	Ja
Sametinget	
Sjöfartsverket	
Skatteverket	
Skogsstyrelsen	
Socialstyrelsen	
Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Spelinspektionen	Ja
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	Ja
Statens centrum för arkitektur och design	

Statens energimyndighet	
Statens fastighetsverk	
Statens försvarshistoriska museer	
Statens geotekniska institut	
Statens haverikommission	Ja
Statens historiska museer	
Statens institutionsstyrelse	
Statens jordbruksverk	
Statens konstråd	Ja
Statens kulturråd	Ja
Statens maritima och transport- historiska museer	
Statens museer för världskultur	
Statens musikverk	
Statens servicecenter	
Statens skolinspektion	
Statens skolverk	
Statens tjänstepensionsverk	
Statens veterinärmedicinska anstalt	
Statens väg- och transportforsk- ningsinstitut	
Statistiska centralbyrån	
Statskontoret	
Stockholms konstnärliga högskola	Ja
Stockholms universitet	
Strålsäkerhetsmyndigheten	
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll	
Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete	
Svenska institutet	
Sveriges geologiska undersökning	
Sveriges lantbruksuniversitet	
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	
Säkerhetspolisen	
Södertörns högskola	
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	
Tillväxtverket	
Totalförsvarets forskningsinstitut	
Totalförsvarets plikt- och pröv- ningsverk	
Trafikanalys	
Trafikverket	
Transportstyrelsen	
Tullverket	
Umeå universitet	
Universitets- och högskolerådet	
Universitetskanslersämbetet	
Upphandlingsmyndigheten	

Uppsala universitet	
Valmyndigheten	Ja
Verket för innovationssystem	
Vetenskapsrådet	Ja
Åklagarmyndigheten	
Örebro universitet	
Överklagandenämnden för studie- stöd	Ja

Föreslagen lydelse
Bilaga

**Myndigheter som är skyldiga att ha ett miljöledningssystem enligt
3 §**

Myndighet	Får myndigheten ha ett förenklat miljöledningssystem?
Affärsverket svenska kraftnät	
Allmänna reklamationsnämnden	Ja
Arbetsdomstolen	
Arbetsförmedlingen	
Arbetsgivarverket	
Arbetsmiljöverket	
Barnombudsmannen	Ja
Blekinge tekniska högskola	
Bolagsverket	
Boverket	
Brottsförebyggande rådet	Ja
Brottsoffermyndigheten	Ja
Centrala studiestödsnämnden	
Diskrimineringsombudsmannen	
Domstolsverket	
E-hälsomyndigheten	Ja
Ekobrottsmyndigheten	
Ekonomistyrningsverket	
Elsäkerhetsverket	Ja
Energimarknadsinspektionen	
Exportkreditnämnden	
Finansinspektionen	Ja
Folke Bernadotteakademien	Ja
Folkhälsomyndigheten	
Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd	Ja
Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande	
Fortifikationsverket	
Försvarets materielverk	
Försvarets radioanstalt	
Försvvarshögskolan	
Försäkringskassan	
Gymnastik- och idrottshögskolan	Ja

Göteborgs universitet	
Havs- och vattenmyndigheten	
Hälso- och sjukvårdens ansvars- nämnd	Ja
Högskolan Dalarna	
Högskolan i Borås	
Högskolan i Gävle	
Högskolan i Halmstad	
Högskolan i Skövde	
Högskolan Kristianstad	
Högskolan Väst	
Institutet för rymdfysik	
Inspektionen för strategiska produkter	Ja
Inspektionen för vård och omsorg	
Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	Ja
Institutet för språk och folkminnen	Ja
Integritetsskyddsmyndigheten	Ja
Justitiekanslern	Ja
Kammarkollegiet	
Karlstads universitet	
Karolinska institutet	
Kemikalieinspektionen	
Kommerskollegium	
Konjunkturinstitutet	
Konkurrensverket	
Konstfack	
Konstnärsnämnden	Ja
Konsumentverket	
Kriminalvården	
Kronofogdemyndigheten	
Kungl. biblioteket	
Kungl. Konsthögskolan	
Kungl. Musikhögskolan i Stock- holm	Ja
Kungl. Tekniska högskolan	
Kustbevakningen	
Lantmäteriet	
Linköpings universitet	
Linnéuniversitetet	
Livsmedelsverket	
Luftfartsverket	
Luleå tekniska universitet	
Lunds universitet	
Läkemedelsverket	
Länsstyrelserna	
Malmö universitet	
Mediemyndigheten	
Migrationsverket	
<i>Miljöprövningsmyndigheten</i>	

Mittuniversitetet	
Moderna museet	
Myndigheten för delaktighet	Ja
Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	Ja
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	
Myndigheten för tillgängliga medier	Ja
Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor	
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	
Myndigheten för yrkeshögskolan	Ja
Mälardalens universitet	
Nationalmuseum	
Naturhistoriska riksmuseet	
Naturvårdsverket	
Nordiska Afrikainstitutet	Ja
Patent- och registreringsverket	
Pensionsmyndigheten	
Polarforskningssekretariatet	
Polismyndigheten	
Post- och telestyrelsen	
Revisorsinspektionen	Ja
Riksantikvarieämbetet	
Riksarkivet	Ja
Riksgäldskontoret	Ja
Rymdstyrelsen	
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	Ja
Rättsmedicinalverket	
Sameskolstyrelsen	Ja
Sametinget	
Sjöfartsverket	
Skatteverket	
Skogsstyrelsen	
Socialstyrelsen	
Specialpedagogiska skolmyndigheten	
Spelinspektionen	Ja
Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	Ja
Statens centrum för arkitektur och design	
Statens energimyndighet	
Statens fastighetsverk	
Statens försvarshistoriska museer	
Statens geotekniska institut	

Statens haverikommission	Ja
Statens historiska museer	
Statens institutionsstyrelse	
Statens jordbruksverk	
Statens konstråd	Ja
Statens kulturråd	Ja
Statens maritima och transport- historiska museer	
Statens museer för världskultur	
Statens musikverk	
Statens servicecenter	
Statens skolinspektion	
Statens skolverk	
Statens tjänstepensionsverk	
Statens veterinärmedicinska anstalt	
Statens väg- och transportforsk- ningsinstitut	
Statistiska centralbyrån	
Statskontoret	
Stockholms konstnärliga högskola	Ja
Stockholms universitet	
Strålsäkerhetsmyndigheten	
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll	
Styrelsen för internationellt utvecklingsarbete	
Svenska institutet	
Sveriges geologiska undersökning	
Sveriges lantbruksuniversitet	
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	
Säkerhetspolisen	
Södertörns högskola	
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	
Tillväxtverket	
Totalförsvarets forskningsinstitut	
Totalförsvarets plikt- och pröv- ningsverk	
Trafikanalys	
Trafikverket	
Transportstyrelsen	
Tullverket	
Umeå universitet	
Universitets- och högskolerådet	
Universitetskanslersämbetet	
Upphandlingsmyndigheten	
Uppsala universitet	
Valmyndigheten	Ja
Verket för innovationssystem	
Vetenskapsrådet	Ja

Åklagarmyndigheten
Örebro universitet
Överklagandenämnden för studie- Ja
stöd

2.8 Förslag till förordning om upphävande av förordningen (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer

Härigenom föreskrivs att förordningen (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer ska upphöra att gälla.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2027.

2.9 Förslag till förordning om ändring i industriutsläppsförordningen (2013:250)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4, 15, 16, 18 och 19 §§ industriutsläppsförordningen (2013:250) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §²⁰

I denna förordning avses med miljöprövningsdelegation: ett sådant särskilt organ inom länsstyrelsen som avses i förordningen (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer, och tillsynsmyndighet: den som enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) utövar tillsyn över en industriutsläppverksamhet.

Med tillsynsmyndighet avses i denna förordning den som enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) utövar tillsyn över en industriutsläppverksamhet.

15 §

Miljöprövningsdelegationen får besluta att en industriutsläppverksamhet i stället för att följa ett begränsningsvärde som avses i 8 § ska följa ett begränsningsvärde som bestäms med hänsyn till andra tidsperioder eller andra referensförhållanden (alternativvärde).

Miljöprövningsmyndigheten får besluta att en industriutsläppverksamhet i stället för att följa ett begränsningsvärde som avses i 8 § ska följa ett begränsningsvärde som bestäms med hänsyn till andra tidsperioder eller andra referensförhållanden (alternativvärde).

Beslutet får inte innebära att verksamheten genom att följa ett alternativvärde medför högre utsläppsnivåer under normala driftsförhållanden än om verksamheten skulle ha följt det begränsningsvärde som avses i 8 §.

16 §²¹

Miljöprövningsdelegationen får ge dispens från ett begränsningsvärde som avses i 8 §, om

Miljöprövningsmyndigheten får ge dispens från ett begränsningsvärde som avses i 8 §, om

1. det med hänsyn till var den anläggning som verksamheten bedrivs på ligger geografiskt, anläggningens tekniska egenskaper eller de lokala miljöförhållandena skulle medföra oproportionerligt höga kostnader jämfört med miljönyttan att följa begränsningsvärdet, och

2. dispensen förenas med ett villkor om att i stället följa ett mindre strängt begränsningsvärde.

²⁰ Senaste lydelse 2020:649.

²¹ Senaste lydelse 2013:504.

Miljöprövningsdelegationen får besluta att en dispens enligt 16 § ska gälla för en kortare tidsperiod än som avses i 17 §, om förutsättningarna för dispens endast finns under den tid som behövs för att anpassa anläggningen till det begränsningsvärde som avses i 8 §.

18 §

Miljöprövningsmyndigheten får besluta att en dispens enligt 16 § ska gälla för en kortare tidsperiod än *vad* som avses i 17 §, om förutsättningarna för dispens endast finns under den tid som behövs för att anpassa anläggningen till det begränsningsvärde som avses i 8 §.

När en ansökan om dispens enligt 16 § har inkommit till *miljöprövningsdelegationen* ska myndigheten kungöra detta på myndighetens anslagstavla samt genom information på myndighetens webbplats eller på annat lämpligt sätt.

19 §

När en ansökan om dispens enligt 16 § har inkommit till *Miljöprövningsmyndigheten* ska myndigheten kungöra detta på myndighetens anslagstavla samt genom information på myndighetens webbplats eller på annat lämpligt sätt.

Kungörelsen ska innehålla en upplysning om

1. vilken myndighet som prövar ärendet,
2. var handlingarna i ärendet finns tillgängliga,
3. till vem och inom vilken tid synpunkter i ärendet kan lämnas, och
4. hur information i ärendet kommer att hållas tillgänglig.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2027.

2.10 Förslag till förordning om ändring i miljöprövningsförordningen (2013:251)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 6–8, 17, 18 och 21 §§ miljöprövningsförordningen (2013:251)²² ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

6 §

I 21 kap. miljöbalken finns bestämmelser om att mark- och miljödomstol prövar frågor om tillstånd till miljöfarlig verksamhet. I denna förordning finns närmare bestämmelser om när frågor om tillståndsplikt prövas av mark- och miljödomstol. För sådana verksamheter och åtgärder anges uttrycket ”tillståndsplikt A”.

Denna förordning innehåller även bestämmelser om att ansökan om tillstånd för vissa slag av verksamheter och åtgärder ska prövas av *en länsstyrelse*. För sådana verksamheter och åtgärder anges uttrycket ”tillståndsplikt B”.

Denna förordning innehåller även bestämmelser om att ansökan om tillstånd för vissa slag av verksamheter och åtgärder ska prövas av *Miljöprövningsmyndigheten*. För sådana verksamheter och åtgärder anges uttrycket ”tillståndsplikt B”.

7 §

Av 21 kap. 3 § miljöbalken följer att ansökan i vissa fall får göras hos mark- och miljödomstol även om tillståndsfrågan annars skulle ha prövats av *länsstyrelsen*.

Av 21 kap. 3 § miljöbalken följer att ansökan i vissa fall får göras hos mark- och miljödomstol även om tillståndsfrågan annars skulle ha prövats av *en förvaltningsmyndighet eller kommun*.

8 §

I 9 kap. 8 § andra stycket miljöbalken finns en bestämmelse om att tillstånd som rör Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt alltid ska prövas av *länsstyrelsen*.

I 9 kap. 8 § andra stycket miljöbalken finns en bestämmelse om att tillstånd som rör Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt alltid ska prövas av *Miljöprövningsmyndigheten*.

17 §²³

En mark- och miljödomstol ska informera *en länsstyrelses miljö-*

En mark- och miljödomstol ska informera *Miljöprövningsmyndig-*

²² Förordningen omtryckt 2016:1188.

²³ Senaste lydelse 2025:217.

prövningsdelegation om ett överklagande av domstolens dom eller slutliga beslut, om

1. domstolen har handlagt ett överklagande av *miljöprövningsdelegationens* beslut i ett ärende om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken, och

2. domstolens dom eller beslut har

heten om ett överklagande av domstolens dom eller slutliga beslut, om

1. domstolen har handlagt ett överklagande av *Miljöprövningsmyndighetens* beslut i ett ärende om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken, och

överklagats i rätt tid.

18 §²⁴

Naturvårdsverket ska

1. ta emot uppgifter om mål och ärenden som avser miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken där mark- och miljödomstol eller *länsstyrelsens miljöprövningsdelegation* är första instans,

2. sammanställa och analysera statistik om sådana mål och ärenden, och

3. till regeringen senast den 15 maj varje år redovisa en analys av den sammanställda statistiken.

1. ta emot uppgifter om mål och ärenden som avser miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken där mark- och miljödomstol eller *Miljöprövningsmyndigheten* är första instans,

21 §²⁵

De länsstyrelser som registrerar eller samlar in uppgifter om sådana ärenden som avses i 18 § ska senast den 15 mars varje år till Naturvårdsverket samordnat lämna uppgifter för föregående år om inkomna, pågående och avgjorda ärenden som avser miljöfarlig verksamhet i miljöprövningsdelegation där miljöprövningsdelegationen är första instans, dels sammanlagt, dels enskilt för varje miljöprövningsdelegation.

Av uppgifterna ska det framgå

1. hur många ärenden om tillstånd, inklusive ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken, som inkommit, pågår och avgjorts uppdelat på respektive kategori,

2. hur många ärenden som avgjorts om

- villkorsändring enligt 24 kap. 13 § 2 miljöbalken,
- förlängd igångsättningstid,
- förlängd prøvotid för slutliga villkor,
- prøvotidsredovisning med förslag till slutliga villkor,
- alternativvärden enligt 1 kap. 15 § industriutsläppsförordningen (2013:250), och

Miljöprövningsmyndigheten ska senast den 15 mars varje år till Naturvårdsverket samordnat lämna uppgifter för föregående år om inkomna, pågående och avgjorda ärenden som avser miljöfarlig verksamhet hos Miljöprövningsmyndigheten där myndigheten är första instans.

²⁴ Senaste lydelse 2025:217.

²⁵ Senaste lydelse 2025:217.

- dispens enligt 1 kap. 16 § industriutsläppsförordningen,
 - 3. i hur många ärenden om tillstånd, inklusive ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken, som
 - a) ansökan har beviljats, och
 - b) ansökan har avslagits eller avvisats eller ärendet har avskrivits, uppdelat på respektive utgång,
 - 4. hur många avgjorda ärenden som avser
 - a) ansökan om tillstånd, som inte utgör ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken,
 - b) ansökan om ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken,
 - c) ansökan om villkorsändring enligt 24 kap. 13 § 2 miljöbalken,
 - d) tillstånd, inklusive ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken, för industriutsläppsverksamheter enligt 15 §, och
 - e) tillstånd, inklusive ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken, för verksamheter som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor,
 - 5. hur de ärenden som avses i 4 a och b är fördelade utifrån de verksamhetskoder som anges i 2–32 kap., och
 - 6. handläggningstiden
 - a) från ansökan till ett första avgörande för ärenden som avses i 4 och 5, och
 - b) fördelat på tid från ansökan till kungörelse respektive från kungörelse till avgörande i första instans för ärenden som avses i 4 a.
- För de ärenden som avses i andra stycket 4 a–c ska det också framgå
1. hur många ärenden som har överklagats till mark- och miljödomstol eller Mark- och miljööverdomstolen, och
 2. för ärenden som slutligen avgjorts i någon av överinstanserna
 - a) vilken part som överklagat, uppdelat på kategorierna
 - sökande,
 - myndighet eller kommun som överklagat för allmänna intressen,
 - enskilda,
 - ideell förening eller annan juridisk person som omfattas av 16 kap. 13 § miljöbalken, och
 - övriga, och
 - b) handläggningstiden från ansökan till det slutliga avgörandet.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2027.
 2. Mark- och miljödomstolen ska vid tillämpning av 1 kap. 17 § efter ikraftträdandet informera Miljöprövningsmyndigheten om ett överklagande av domstolens dom eller beslut om domstolen har handlagt ett överklagande av miljöprövningsdelegationens beslut.
 3. Naturvårdsverket ska vid tillämpning av 1 kap. 18 § efter ikraftträdandet ta emot uppgifter om mål och ärenden som avser miljöfarlig verksamhet där länsstyrelsens miljöprövningsdelegation är första instans.
 4. Miljöprövningsmyndigheten ska vid tillämpning av 1 kap. 21 § efter ikraftträdandet lämna uppgifter om ärenden som avser miljöfarlig verksamhet i miljöprövningsdelegation där miljöprövningsdelegationen är första instans.

2.11 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion

Härigenom föreskrivs i fråga om förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion

*dels att 14 § ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 14 § ska utgå,
dels att nuvarande 13 a § ska betecknas 14 §,
dels att rubriken närmast före 13 a § ska sättas närmast före 14 §,
dels att 20–22 §§ ska ha följande lydelse.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §

De delegationer som avses i 14–18 §§ ansvarar för sina beslut samt ansvarar för sin verksamhet inför landshövdingen.

De delegationer som avses i 15–18 §§ ansvarar för sina beslut samt ansvarar för sin verksamhet inför landshövdingen

21 §

Landshövdingen ansvarar inför regeringen för att de delegationer som avses i 14–18 §§ tilldelas resurser för sin verksamhet, för att verksamheten bedrivs författningens enligt och effektivt samt för att den redovisas på ett tillförlitligt sätt.

Landshövdingen ansvarar inför regeringen för att de delegationer som avses i 15–18 §§ tilldelas resurser för sin verksamhet, för att verksamheten bedrivs författningens enligt och effektivt samt för att den redovisas på ett tillförlitligt sätt.

22 §

För de delegationer som avses i 14, 15, 17 och 18 §§ ska det för organisationen och verksamheten finnas en särskild arbetsordning eller ett särskilt beslut.

För de delegationer som avses i 15, 17 och 18 §§ ska det för organisationen och verksamheten finnas en särskild arbetsordning eller ett särskilt beslut.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2027.

2.12 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag

Härigenom föreskrivs att bilagan till förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag ska ha följande lydelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2027.

Nuvarande lydelse
Bilaga²⁶

Affärsverket svenska kraftnät
Arbetsförmedlingen
Arbetsmiljöverket
Bolagsverket
Boverket
Elsäkerhetsverket
Energimarknadsinspektionen
Finansinspektionen
Folkhälsomyndigheten
Försäkringskassan
Havs- och vattenmyndigheten
Inspektionen för vård och omsorg
Kemikalieinspektionen
Kronofogdemyndigheten
Kustbevakningen
Lantmäteriet
Livsmedelsverket
Läkemedelsverket
Länsstyrelsen i Blekinge län
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Länsstyrelsen i Gotlands län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Hallands län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Jönköpings län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Skåne län
Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Värmlands län
Länsstyrelsen i Västerbottens län

²⁶ Senaste lydelse 2023:852.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Östergötlands län
Mediemyndigheten
Migrationsverket
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Myndigheten för tillväxtpolitiska analyser
Naturvårdsverket
Patent- och registreringsverket
Pensionsmyndigheten
Polismyndigheten
Post- och telestyrelsen
Riksantikvarieämbetet
Sjöfartsverket
Skatteverket
Skogsstyrelsen
Socialstyrelsen
Statens energimyndighet
Statens jordbruksverk
Statistiska centralbyrån
Strålsäkerhetsmyndigheten
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
Sveriges geologiska undersökning
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket
Tillväxtverket
Trafikanalys
Trafikverket
Transportstyrelsen
Tullverket
Verket för innovationssystem

*Föreslagen lydelse
Bilaga*

Affärsverket svenska kraftnät
Arbetsförmedlingen
Arbetsmiljöverket
Bolagsverket
Boverket
Elsäkerhetsverket
Energimarknadsinspektionen
Finansinspektionen
Folkhälsomyndigheten
Försäkringskassan
Havs- och vattenmyndigheten
Inspektionen för vård och omsorg
Kemikalieinspektionen
Kronofogdemyndigheten
Kustbevakningen

Lantmäteriet
Livsmedelsverket
Läkemedelsverket
Länsstyrelsen i Blekinge län
Länsstyrelsen i Dalarnas län
Länsstyrelsen i Gotlands län
Länsstyrelsen i Gävleborgs län
Länsstyrelsen i Hallands län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Jönköpings län
Länsstyrelsen i Kalmar län
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Skåne län
Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Uppsala län
Länsstyrelsen i Värmlands län
Länsstyrelsen i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Östergötlands län
Mediemyndigheten
Migrationsverket
Miljöprövningsmyndigheten
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Myndigheten för tillväxtpolitiska analyser
Naturvårdsverket
Patent- och registreringsverket
Pensionsmyndigheten
Polismyndigheten
Post- och telestyrelsen
Riksantikvarieämbetet
Sjöfartsverket
Skatteverket
Skogsstyrelsen
Socialstyrelsen
Statens energimyndighet
Statens jordbruksverk
Statistiska centralbyrån
Strålsäkerhetsmyndigheten
Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll
Sveriges geologiska undersökning
Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket
Tillväxtverket
Trafikanalys
Trafikverket
Transportstyrelsen

Tullverket
Verket för innovationssystem

2.13 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2025:000) om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi

Härigenom föreskrivs att 7 § förordningen (2025:000) om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt promemoria Genomförande av bestämmelser om tillståndsförfaranden i förnybart-direktivet dnr KN2025/00895 *Föreslagen lydelse*

7 §

Kommunerna och följande myndigheter ska bistå Statens energimyndighet i arbetet med kontaktpunkten:

– Boverket,	– Boverket,
– Energimarknadsinspektionen,	– Energimarknadsinspektionen,
– Havs- och vattenmyndigheten,	– Havs- och vattenmyndigheten,
– länsstyrelserna,	– länsstyrelserna,
	– <i>Miljöprövningsmyndigheten,</i>
– Naturvårdsverket	– Naturvårdsverket,
– Skogsstyrelsen,	– Skogsstyrelsen,
– Statens jordbruksverk,	– Statens jordbruksverk,
– Regeringskansliet,	– Regeringskansliet,
– Riksantikvarieämbetet.	– Riksantikvarieämbetet.

Kommunerna och myndigheterna ska inom sina respektive ansvarsområden, se till

1. att det på den egna webbplatsen finns uppdaterad vägledning och specifik information om de tillstånd, anmälningar och dispenser som myndigheten prövar, och

2. att handlingar kan lämnas in digitalt till de myndigheter som prövar ärenden som rör förnybar energi.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2027.

3 Ärendet

Regeringen beslutade den 8 juni 2023 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över och lämna förslag på hur tillståndsprövningen enligt miljöbalken kan förenklas och förkortas genom att göra prövningen mer flexibel, effektiv och förutsebar (dir. 2023:78). Utredningen, som antog namnet Miljö tillståndsutredningen, överlämnade i januari 2025 betänkandet En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess (SOU 2024:98). Betänkandet har remitterats. Remisstiden löpte ut den 15 juni och remissvaren finns tillgängliga i Klimat- och näringslivsdepartementet (KN2025/00288).

Miljö tillståndsutredningen föreslår bland annat att en ny myndighet bildas. Denna myndighet ska enligt utredningens förslag bland annat ansvara för de uppgifter som i dag utförs av länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer.

I denna promemoria lämnas författningsförslag som behövs för att en ny myndighet ska kunna ta över uppgifter som miljöprövningsdelegationerna vid länsstyrelserna har i dag.

4 Behovet av en stegvis reformering av miljöprövningen

En avgörande förutsättning för att genomföra klimatomställningen och samtidigt stärka Sveriges konkurrenskraft och öka tillväxten är att miljö tillståndsprocesserna blir både enklare och mer effektiva, med bibehållet högt miljöskydd.

I Miljö tillståndsutredningens betänkande lämnas ett stort antal förslag som syftar till att göra prövningen mer flexibel, effektiv och förutsebar. Förslagen innebär en genomgripande reform av miljöprövningen och myndighetsstrukturen för miljöprövning, bland annat föreslås att den nya myndigheten ska yttra sig om avgränsningen av miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsgrad. Utredningens förslag innebär att myndighetsstrukturen i sin helhet förändras vid ett och samma tillfälle, den 1 januari 2028, genom att en ny statlig förvaltningsmyndighet, Miljöprövningsmyndigheten, bildas för att pröva ärenden om miljöprövning och ansvara för miljöbedömningsprocessen. Det är av stor vikt att beredningen av utredningens förslag genomförs skyndsamt så att angelägna reformer inte onödigt fördröjs, något som i ljuset av frågornas komplexitet riskerar att bli följderna om samtliga regeländringar beslutas vid ett och samma tillfälle. De förändringar av miljöprövningsprocessen som behöver komma till stånd bör därför genomföras stegvis på så sätt att en ny myndighet initialt enbart har att hantera ett begränsat antal ärendetyper. Ett stegvis genomförande ger den nya myndigheten tid att förbereda för nya stödjande arbetssätt och digitala processer. Verksamhetsutövare, myndigheter och allmänhet får också tid att anpassa sig samtidigt som

skyndsamhetsbehovet av en reform kan upprätthållas. Det talar för att den nya myndigheten initialt ges ett mer avgränsat uppdrag.

Regeringen har den 22 september 2025 i budgetpropositionen för 2026 tillkännagett att regeringen avser att bilda en ny myndighet för miljöprövning (prop. 2025/26:1). I denna promemoria lämnas de författningsförslag som behövs för att möjliggöra att den nya myndigheten tar över de uppgifter som miljöprövningsdelegationerna vid länsstyrelserna ansvarar för. I likhet med utredningens förslag benämns den nya myndigheten Miljöprövningsmyndigheten i de författningsförslag som lämnas i promemorian.

5 Miljöprövningsdelegationernas ansvar

5.1 Allmänt om miljöprövningsdelegationernas ansvar

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion finns bestämmelser om att det inom vissa länsstyrelser ska finnas en miljöprövningsdelegation som är ett särskilt beslutsorgan (14 §). En miljöprövningsdelegation ska finnas inom länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Väster-norrlands, Västerbottens och Norrbottens län (14 §). Delegationen ansvarar för sina beslut samt ansvarar för sin verksamhet inför landshövdingen (20 §).

Närmare bestämmelser om miljöprövningsdelegationerna finns i förordningen (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer. Där anges vilka ärenden som ska prövas av miljöprövningsdelegationerna (3 §). Miljöprövningsdelegationerna ansvarar i huvudsak för prövning av ärenden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet. De ansvarar även för handläggning av vissa ärenden som har samband med dessa ärenden. I avsnitt 5.2–5.8 redogörs för miljöprövningsdelegationernas uppgifter.

5.2 Miljöfarliga verksamheter

I förordningen om miljöprövningsdelegationer finns bestämmelser om att en miljöprövningsdelegation ska pröva ärenden om tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 8 § miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av den paragrafen (3 § 1). Miljöprövningsdelegationen ska även handlägga en anmälan av miljöfarlig verksamhet enligt miljöprövningsförordningen om ärendet om anmälan har samband med ett annat ärende som miljöprövningsdelegationen prövar och ärendena har samma sökande (3 § 9).

Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet prövas som huvudregel av mark- och miljödomstolen (9 kap. 8 § miljöbalken). I miljöbalken anges dock att regeringen får meddela föreskrifter om att ansökan om

tillstånd för vissa slag av verksamheter ska prövas av länsstyrelsen eller i vissa fall av en kommunal nämnd. Tillstånd som rör Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt ska alltid prövas av länsstyrelsen (9 kap. 8 § miljöbalken). I miljöbalken finns bestämmelser om att en anmälan om miljöfarlig verksamhet, enligt föreskrifter som meddelas av regeringen, ska göras till försvarsinspektören för hälsa och miljö, länsstyrelsen eller kommunen (9 kap. 8 §).

I förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd finns bland annat bestämmelser om handläggning av ärenden om miljöfarliga verksamheter och även vissa bestämmelser om tillstånds- och anmälningsplikt. Länsstyrelsen prövar ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet efter en tillsynsmyndighets föreläggande och ansökan om frivilliga tillstånd (7 §).

I förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd finns även bestämmelser om att den kommunala nämnden ska skicka ett exemplar av handlingarna till länsstyrelsen i de fall anmälan om miljöfarlig verksamhet har getts in till länsstyrelsen, och att länsstyrelsen ska skicka ett exemplar av handlingarna till nämnden om länsstyrelsen fått en sådan anmälan (25 g § [i lydelsen enligt SFS 2025:659]).

I ett ärende om ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet ska länsstyrelsen skicka ett meddelande om ansökan och kungörelsen till den kommunala nämnden samt till Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Om länsstyrelsen har beslutat att enligt 24 kap. 11 § miljöbalken ta upp frågan om omprövning av ett tillståndsbeslut, ska länsstyrelsen informera den kommunala nämnden om beslutet (9 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd). När länsstyrelsen är tillståndsmyndighet ska besked om tid och plats för annat sammanträde än muntlig förberedelse meddelas genom kungörelse i ortstidning (10 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd). Vidare får länsstyrelsen förelägga den som ansöker om tillstånd till täkt enligt förordningen att lägga fram en utredning som belyser behovet av täkten samt en täktplan av den omfattning som behövs. Om föreläggandet inte följs får länsstyrelsen avvisa ansökan (20 e § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd).

I miljöprövningsförordningen (2013:251) finns bestämmelser om tillstånds- och anmälningsplikt för miljöfarliga verksamheter. Länsstyrelserna prövar ansökan om tillstånd för verksamheter och åtgärder som i förordningen anges med uttrycket ”tillståndsplikt B” (B-verksamheter) (1 kap. 6 §).

5.3 Vattenverksamheter

En ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövas som huvudregel av mark- och miljödomstolen (11 kap. 9 b § miljöbalken).

Markavvattningsföreläggande får inte utföras utan tillstånd. Tillstånd krävs också i den utsträckning regeringen föreskriver det, för andra åtgärder som utförs för att avvattna mark om åtgärden kan förväntas få en bestående negativ effekt på växt- och djurlivet (11 kap. 13 § miljöbalken). Ansökan om tillstånd till

markavvattning prövas av länsstyrelsen om den inte ska prövas av mark- och miljödomstolen enligt 7 kap. 19 eller 20 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

I miljöbalken finns även bestämmelser om att regeringen får förbjuda markavvattning som skulle kräva tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken i områden där det är särskilt angeläget att våtmarkerna bevaras (11 kap. 14 §). Föreskrifter om sådant förbud finns i förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter (4–4 c §§). Länsstyrelsen får meddela dispens från ett sådant förbud om det finns särskilda skäl (11 kap. 14 § miljöbalken).

Miljöprövningsdelegationen prövar ärenden om tillstånd till markavvattning och dispens från markavvattningsförbud om ärendet har samband med ett ärende om tillstånd som miljöprövningsdelegationen prövar och ärendena har samma sökande (3 § 7 förordningen om miljöprövningsdelegationer).

Av förordningen om miljöprövningsdelegationer framgår att miljöprövningsdelegationerna även prövar ärenden om anmälan enligt förordningen om vattenverksamheter, om ärendet har samband med ett ärende om tillstånd som miljöprövningsdelegationen prövar och ärendena har samma sökande (19 § förordningen om vattenverksamheter och 3 § 7 förordningen om miljöprövningsdelegationer). I miljöbalken finns bestämmelser om att en anmälan om vattenverksamhet, enligt föreskrifter som meddelas av regeringen, ska göras till försvarsinspektören för hälsa och miljö, länsstyrelsen eller kommunen (11 kap. 9 b §).

5.4 Ärenden som avser skydd av områden

Om ett ärende har samband med ett ärende som miljöprövningsdelegationen prövar och ärendena har samma sökande prövar miljöprövningsdelegationen även ärenden om dispens från

- föreskrifter för ett naturreservat (7 kap. 7 § miljöbalken och 3 § 5 förordningen om miljöprövningsdelegationer),
- förbud att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön inom ett biotopskyddsområde (biotopskyddsdispens) (7 kap. 11 § miljöbalken och 3 § 5 förordningen om miljöprövningsdelegationer),
- förbud att i vissa fall vidta åtgärder inom ett strandskyddsområde (7 kap. 18 a § miljöbalken och 3 § 5 förordningen om miljöprövningsdelegationer),
- föreskrifter för ett miljöskyddsområde (7 kap. 20 § miljöbalken och 3 § 5 förordningen om miljöprövningsdelegationer), och
- föreskrifter för ett vattenskyddsområde (7 kap. 22 § miljöbalken och 3 § 5 förordningen om miljöprövningsdelegationer).

I miljöbalken anges att en länsstyrelse eller kommun får meddela dispens från föreskrifter som den har meddelat för ett naturreservat om det finns särskilda skäl (7 kap. 7 § miljöbalken).

I förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. finns bland annat bestämmelser om handläggning av ansökan om dispenser. Dessa bestämmelser tillämpas i dag av länsstyrelsernas miljö-

prövningsdelegationer när de handlägger ansökan om dispenser enligt 7 kap. miljöbalken.

Frågan om biotopskyddsdispens prövas av den myndighet som regeringen bestämmer om dispensen avser ett s.k. generellt biotopskyddsområde (ett lätt igenkännbart område av ett visst slag som enligt föreskrifter ska utgöra biotopskyddsområde). I andra fall ska ansökan om dispens prövas av den myndighet eller kommun som har bildat biotopskyddsområdet (7 kap. 11 § miljöbalken). Av förordningen om områdeskydd enligt miljöbalken m.m. framgår att länsstyrelsen prövar frågor om dispens enligt 7 kap. 11 § andra stycket miljöbalken (5 §).

5.5 Ärenden som avser skydd för mångfald

I 8 kap. miljöbalken finns bestämmelser om skydd för biologisk mångfald. Det finns bland annat bemyndiganden om att meddela föreskrifter fridlysning av djur och växter (1 och 2 §§). Sådana föreskrifter finns i artskyddsförordningen (2007:845). Länsstyrelsen får i enskilda fall ge dispens från förbudet (14 och 15 §§). En miljöprövningsdelegation prövar ärenden om dispens om ärendet har samband med ett ärende om tillstånd som miljöprövningsdelegationen prövar och ärendena har samma sökande (3 § 6 förordningen om miljöprövningsdelegationer).

5.6 Gemensam handläggning

I miljöbalken finns bestämmelser om att mål eller ärenden enligt balken får handläggas i en och samma rättegång, om de har samma sökande och avser samma verksamhet eller verksamheter som har samband med varandra. Om en mark- och miljödomstol prövar ett sådant mål eller ärende får en ansökan i ett annat sådant ärende göras hos domstolen, även om ärendet annars skulle ha prövats av en förvaltningsmyndighet eller kommun. En mark- och miljödomstol får vid handläggning av ett sådant mål eller ärenden förbehålla sig prövningen av ett annat sådant ärende som handläggs vid en förvaltningsmyndighet eller en kommun (21 kap. 3 § miljöbalken). Det som sägs om handläggningen vid mark- och miljödomstolen gäller även för en länsstyrelse som handlägger ett tillståndsärende eller ett anmälningsärende om vattenverksamhet, om ärendet annars skulle ha prövats av en kommun (19 kap. 3 § miljöbalken).

5.7 Tillstånds giltighet och omprövning

I 24 kap. miljöbalken finns bestämmelser om tillstånds giltighet. Ett beslut om tillstånd till miljöfarlig verksamhet eller markavvattning som har meddelats av en miljöprövningsdelegation och som har fått laga kraft gäller mot alla (1 §). Om ett tillstånd har getts av en miljöprövningsdelegation görs ansökan om återkallelse, omprövning eller ändringstillstånd hos miljöprövningsdelegationen (24 kap. 11 §).

5.8 Alternativvärden och dispenser enligt industriutsläppsförordningen

Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp och utsläpp från djuruppfödning (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) (industriutsläppsdirektivet) ger en möjlighet för den behöriga myndigheten att fastställa alternativa begränsningsvärden (artikel 15.3 och s. 36 förordningsmotiven FM 2013:1). Ett alternativvärde är ett begränsningsvärde som bestäms med hänsyn till andra tidsperioder eller andra referensförhållanden än de som beskrivs i slutsatserna om bästa tillgängliga teknik. Det ger en möjlighet att uttrycka begränsningsvärdena på ett annat sätt än i slutsatserna.

I industriutsläppsförordningen (2013:250) finns bestämmelser om att en miljöprövningsdelegation får besluta att en industriutsläppsverksamhet i stället för att följa ett begränsningsvärde som följer av slutsatserna om bästa tillgängliga teknik ska följa ett begränsningsvärde som bestäms med hänsyn till andra tidsperioder eller andra referensförhållanden, ett alternativvärde. Beslutet får dock inte innebära att verksamheten medför högre utsläppsnivåer under normala driftförhållanden än om verksamheten skulle ha följt det begränsningsvärde som avses i slutsatsen om bästa tillgängliga teknik (1 kap. 15 §). Om en tillståndsprövning hos mark- och miljödomstolen pågår får frågan om alternativvärde prövas av mark- och miljödomstolen (21 kap. 3 § miljöbalken).

I industriutsläppsförordningen finns även bestämmelser som innebär att länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer under vissa förutsättningar får ge dispens från ett begränsningsvärde i en slutsats om bästa tillgängliga teknik som anges i 2 kap. i förordningen (1 kap. 16 §). En dispens måste förenas med ett villkor om att i stället följa ett mindre strängt begränsningsvärde (1 kap. 16 § 2). Bestämmelsen genomför artikel 15.4 i industriutsläppsdirektivet. En ansökan om dispens kan prövas av mark- och miljödomstolen om domstolen handlägger en ansökan om tillstånd och ansökan avser samma verksamhet eller verksamheter som har samband med varandra och har samma sökande (21 kap. 3 §). En dispens från ett begränsningsvärde upphör att gälla när det begränsningsvärde som dispensen avser har ersatts med en ny slutsats om bästa tillgängliga teknik (1 kap. 17 §).

Miljöprövningsdelegationen får besluta att en dispens från ett begränsningsvärde enligt 1 kap. 16 § ska gälla för en kortare tidsperiod än som avses i 1 kap. 17 § om förutsättningarna för dispens endast finns under den tid som behövs för att anpassa anläggningen till begränsningsvärdet (1 kap. 18 §). I förordningen finns även bestämmelser om miljöprövningsdelegationens handläggning av en ansökan om dispens (19 §).

6 Uppgifter vid ny myndighet för miljöprövning

Förslag

Uppgifter som hanteras vid miljöprövningsdelegationerna ska föras över till en ny myndighet för miljöprövning.

Skälen för förslaget

En ny myndighet och avgränsning av dess uppgifter

Miljötillståndsutredningen föreslår att en ny statlig förvaltningsmyndighet, Miljöprövningsmyndigheten, bildas för att pröva ärenden om miljöprövning och ansvara för miljöbedömningsprocessen.

Utredningens förslag innebär en stor reform. Det finns fördelar med att genomföra en reform av systemet för miljöprövning i etapper. Ett stegvis genomförande ger den nya myndigheten tid att förbereda för nya stödjande arbetsätt och digitala processer. Verksamhetsutövare, myndigheter och allmänhet får också tid att anpassa sig samtidigt som skyndsamhetsbehovet av en reform kan upprätthållas.

Uppgifter för en ny miljöprövningsmyndighet

Avsikten är att föreslå ändringar som innebär att den nya myndigheten ska tillämpa motsvarande bestämmelser som länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer tillämpar i dag. Det innebär att ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som rör Försvarmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt bör prövas av Miljöprövningsmyndigheten i stället för av länsstyrelsen. Regeringen bör få meddela föreskrifter om att ansökan om tillstånd för vissa slag av verksamheter ska prövas av Miljöprövningsmyndigheten.

Miljöprövningsmyndigheten bör också få besluta att en industriutsläppsverksamhet i stället för att följa ett utsläppsvärde som anges i slutsatserna om bästa tillgängliga teknik ska följa ett begränsningsvärde som bestäms med hänsyn till andra tidsperioder eller andra referensförhållanden (alternativvärde). Myndigheten bör även få ge dispens från begränsningsvärden som finns i bestämmelserna om slutsatser om bästa tillgängliga teknik. Myndigheten ska också lämna uppgifter om ärenden till Naturvårdsverket för statistikändamål.

Den nya myndigheten ska tillämpa motsvarande bestämmelser om handläggning av ärenden som miljöprövningsdelegationerna tillämpar i dag. Myndighetens beslut ska omfattas av samma bestämmelser om rättskraft som miljöprövningsdelegationens beslut.

Som en följd av förslaget ska förordningen om miljöprövningsdelegationer och bestämmelserna om miljöprövningsdelegationer i förordningen med länsstyrelseinstruktion upphöra att gälla.

6.1 Handläggning av en ansökan om tillstånd till täkt

Förslag

Om det i ett ärende som avser ansökan om tillstånd till en miljöfarlig verksamhet som utgörs av en täkt framkommer att en länsstyrelse eller en kommun överväger att meddela föreskrifter om skydd för grundvattnet för det område som avses med ansökan, ska Miljöprövningsmyndigheten få pröva frågan om tillstånd först när skyddet för grundvattnet har avgjorts. Myndigheten får dock pröva frågan om tillstånd omedelbart, om det finns särskilda skäl.

Skälen för förslaget

Om en länsstyrelse överväger att meddela föreskrifter om skydd för grundvattnet för ett område som avses med en ansökan om tillstånd till täkt enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, får frågan om tillstånd prövas först när frågan om skyddet för grundvattnet har avgjorts (7 kap. 22 § miljöbalken). Länsstyrelsen får dock pröva frågan om tillstånd omedelbart, om det finns särskilda skäl (20 f § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd).

Enligt förslaget i denna promemoria ska Miljöprövningsmyndigheten pröva ansökan om tillstånd till täkt. Föreskrifter om skydd för grundvatten ska även fortsättningsvis meddelas av en länsstyrelse eller en kommun. Det saknas skäl att skilja på när länsstyrelsen och kommunen överväger att meddela föreskrifter. Skyldigheten att invänta beslut bör inträda om det vid Miljöprövningsmyndighetens handläggning av ansökan om tillstånd till täkt framkommer att föreskrifter om skydd övervägs. Det bör på motsvarande sätt som i dag finnas möjlighet att pröva frågan om tillstånd omedelbart om det finns särskilda skäl.

6.2 Ansökningsmål

Förslag

Följande mål ska vara ansökningsmål:

- mål om tillstånd till miljöfarlig verksamhet ska vara ansökningsmål om de inte prövas av Miljöprövningsmyndigheten,
- mål om omprövning ska vara ansökningsmål om de inte enligt föreskrifter ska prövas av Miljöprövningsmyndigheten, och
- mål om giltighetsförlängning endast ska vara ansökningsmål om ansökan om det tillstånd som ska förlängas har prövats av mark- och miljödomstolen som första instans.

Skälen för förslaget

Ansökningsmål är de mål som mark- och miljödomstolar prövar som första instans (21 kap. 1 § miljöbalken). Ansökningsmål är bland annat mål

- om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som avses i 9 kap. 6 § som inte ska prövas av en länsstyrelse eller en kommun enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 8 §,
- om omprövning enligt 24 kap. 5–14 §§ som inte ska prövas av en länsstyrelse eller en kommun enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 8 §, och
- om giltighetsförlängning enligt 24 kap. 14 a § (se 21 kap. 1 a § miljöbalken).

För att möjliggöra att Miljöprövningsmyndigheten tar över miljöprövningsdelegationerna vid länsstyrelsernas ansvar bör länsstyrelsen ersättas av Miljöprövningsmyndigheten när det gäller bestämmelsen om tillstånd till miljöfarlig verksamhet. I punkten om omprövning bör Miljöprövningsmyndigheten läggas till. Ett mål om giltighetsförlängning bör vara ett ansökningsmål endast om ansökan om det tillstånd som ska förlängas har prövats av mark- och miljödomstolen som första instans. När ansökan om det tillstånd som ska förlängas har prövats som första instans av en annan myndighet bör denna myndighet även pröva en ansökan om giltighetsförlängning.

6.3 Förfarandet vid Miljöprövningsmyndighetens prövning

Förslag

Det ska tydliggöras att vissa av bestämmelserna om förfarandet vid förvaltningsmyndigheternas och kommunernas prövning endast ska tillämpas i ärenden om prövning av miljöfarlig verksamhet.

Skälen för förslaget

I 22 kap. miljöbalken finns bestämmelser om förfarandet vid mark- och miljödomstolarna i ansökningsmål. I 19 kap. miljöbalken finns bestämmelser om förvaltningsmyndigheternas och kommunernas prövning. I 19 kapitlet finns bland annat bestämmelser om handläggningen vid prövning av miljöfarliga verksamheter som ska tillämpas av länsstyrelser och kommunala nämnder. Bestämmelserna handlar bland annat om kungörelse, samråd, sammanträde, besiktning på platsen och kommunikering (4 §). Vidare finns bestämmelser om vilka av bestämmelserna i 22 kap. som ska tillämpas i ett ärende som prövas av länsstyrelsen eller av en kommunal nämnd (5 §). Sedan införandet av miljöbalken finns rubriken ”Särskilt om prövningen av miljöfarlig verksamhet” före 19 kap. 4 §. Enligt propositionen till miljöbalken finns i 4 § bestämmelser om förfarandet vid länsstyrelse och kommun i ärenden om miljöfarlig verksamhet. Även i kommentaren till 5 § anges att paragrafen innehåller

processuella regler som bör tillämpas vid länsstyrelsernas och kommunernas prövning av miljöfarlig verksamhet. Begränsningen har därefter nämnts i flera förarbeten. (Se prop. 1997/98 del 2, s. 224 och 225. Se även prop. 2013/14:174 s. 222 och prop. 2017/18:235 s. 140.) Begränsningen framgår dock inte av paragraferna. Eftersom det framgår att avsikten är att dessa paragrafer endast ska tillämpas vid prövning av miljöfarlig verksamhet bör det framgå av paragraferna. Eftersom Miljöprövningsmyndigheten ska pröva alla ansökningar om tillstånd till miljöfarlig verksamhet bör myndigheten ersätta länsstyrelsen i bestämmelserna.

6.4 Gemensam handläggning

Förslag

En ansökan om tillstånd eller dispens eller en anmälan, som annars skulle ha handlagts av en kommun eller en annan förvaltningsmyndighet, ska följande förutsättningar få ges in till och handläggas av Miljöprövningsmyndigheten:

- verksamheten som ansökan eller anmälan avser ska ha samband med en miljöfarlig verksamhet som myndigheten prövar och
- verksamheterna ska avses bedrivas av samma verksamhetsutövare.

Om Miljöprövningsmyndigheten handlägger en ansökan eller en anmälan, som annars skulle ha handlagts av en kommun eller en annan förvaltningsmyndighet, gemensamt med en ansökan om tillstånd till en miljöfarlig verksamhet ska myndigheten underrätta den myndighet som annars skulle ha handlagt ansökan eller anmälan. Om den myndighet som underrättas har ett ärende som avser samma sak som det ärende som underrättelsen avser ska myndigheten överlämna det till Miljöprövningsmyndigheten. Vid handläggningen ska Miljöprövningsmyndigheten tillämpa samma bestämmelser om handläggning som den myndighet som annars skulle ha handlagt ärendet skulle ha tillämpat.

Skälen för förslaget

I miljöbalken finns bestämmelser som innebär möjlighet att handlägga ärenden som har samband gemensamt (19 kap. 3 § och 21 kap. 3 § miljöbalken). I förordningen om miljöprövningsdelegationer finns bestämmelser om att en miljöprövningsdelegation prövar ärenden som har samband med ärenden om tillstånd som miljöprövningsdelegationen prövar om ärendena har samma sökande (3 §).

För att Miljöprövningsmyndigheten ska kunna ta över de uppgifter som miljöprövningsdelegationerna vid länsstyrelserna har bör det införas en möjlighet för myndigheten att handlägga en ansökan om tillstånd eller dispens eller en anmälan som annars ska handläggas av en annan förvaltningsmyndighet eller en kommun. Förutsättningarna bör motsvara de som i dag ska vara uppfyllda för miljöprövningsdelegationerna. Det bör därför krävas att det är en verksamhet som har samband med en ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som Miljöprövningsmyndigheten

prövar. Det bör även vara en förutsättning att verksamheterna avses bedrivas av samma verksamhetsutövare.

Behovet av gemensam handläggning bör finnas för de typer av ärenden som i dag anges i förordningen om miljöprövningsdelegationer. Det bedöms dock vara en fördel att på motsvarande sätt som för mark- och miljödomstolar och länsstyrelser införa en bestämmelse som inte begränsas till vissa ärendetyper.

På motsvarande sätt som i 21 kap. 3 § miljöbalken bör det finnas möjlighet för den sökande eller anmälare att initiera ett ärende hos Miljöprövningsmyndigheten om det bedöms finnas förutsättningar för gemensam handläggning. Om en ansökan eller anmälan görs hos Miljöprövningsmyndigheten och myndigheten inte delar bedömningen att förutsättningarna för gemensam handläggning är uppfyllda eller bedömer att gemensam handläggning inte är lämplig, ska Miljöprövningsmyndigheten inom ramen för sin allmänna serviceskyldighet vidta lämpliga åtgärder. En sådan åtgärd kan vara att vidarebefordra frågan till rätt myndighet eller avvisa ansökan eller anmälan.

För att undvika att motsvarande ärende handläggs hos två olika myndigheter bör det införas en skyldighet för Miljöprövningsmyndigheten att underrätta den myndighet som annars ska handlägga ansökan eller anmälan om att Miljöprövningsmyndigheten handlägger ärendet. Det bedöms inte behövas några formkrav för underrättelsen. Miljöprövningsmyndigheten bör kunna underrätta den andra myndigheten på lämpligt sätt. Det bör av samma skäl även införas en bestämmelse om att den myndighet som underrättas ska överlämna ett ärende till Miljöprövningsmyndigheten om den har ett ärende som avser samma sak som det ärende som underrättelsen avser, dvs. en motsvarande ansökan om tillstånd eller dispens eller en motsvarande anmälan.

Ärendet bör handläggas på motsvarande sätt oavsett vilken myndighet som handlägger ansökan eller anmälan. Det bör därför införas en bestämmelse som innebär att Miljöprövningsmyndigheten ska tillämpa samma bestämmelser om handläggning som den myndighet som annars skulle ha handlagt ärendet skulle ha tillämpat. Det innebär till exempel att myndigheten på motsvarande sätt ska skicka handlingar till berörda aktörer och meddela beslut när ett anmälningsärende är tillräckligt utrett. Det innebär inte någon ändring gällande myndighetens sammansättning.

6.5 Övriga förordningar som bör gälla för den nya myndigheten

Förslag

Miljöprövningsmyndigheten ska bistå Statens energimyndighet i arbetet med kontaktpunkt för ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi.

Miljöprövningsmyndigheten ska omfattas av förordningen om miljöledning i statliga myndigheter och förordningen om digitalt inhämtande av uppgifter från företag.

Skälen för förslagen

Kontaktpunkt för ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi

I förordningen (2021:757) om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi finns bestämmelser som kompletterar lagen (2021:755) med bemyndiganden att meddela föreskrifter om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi. Tidsfristerna i förordningen gäller för prövning av vissa ansökningar om tillstånd eller dispens och handläggning av anmälningar om de behövs för att anläggningar med produktion av förnybar el och deras utrustning för anslutning till elnätet ska kunna uppföras och tas i drift eller uppgraderas (5 §). Dessa tidsfrister gäller flera B-verksamheter. Ansökan om sådana verksamheter prövas av länsstyrelsens miljöprövningsdelegationer (1 kap. 6 § miljöprövningsförordningen och 3 § förordningen om miljöprövningsdelegationer). Statens energimyndighet ska säkerställa att det genom kontaktpunkten tillhandahålls viss information, bland annat kontaktuppgifter och direktlänkar till de myndigheter som ska handlägga ett ärende (13 §). Kontaktpunkten ska omfatta uppgifter bland annat till länsstyrelserna och mark- och miljödomstolarna (14 §).

I promemorian Genomförande av bestämmelser om tillståndsförfaranden i förnybartdirektivet dnr KN2025/00895 lämnas förslag som genomför bestämmelserna om tillståndsförfarande i rådets direktiv (EU) 2023/2413 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (förnybartdirektivet). I promemorian föreslås bland annat att förordningen om tidsfrister och kontaktpunkt för vissa ärenden som gäller tillförsel av förnybar energi ska upphöra att gälla och att motsvarande bestämmelser ska införas i en ny förordning om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi. Med anledning av förslagen i denna promemoria bör det i den nya förordningen anges att Miljöprövningsmyndigheten ska bistå Statens energimyndighet i arbetet med kontaktpunkten för ärenden som rör förnybar energi.

Miljöledning i statliga myndigheter

I förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter finns bestämmelser om skyldigheter för vissa myndigheter att ha ett miljöledningssystem som integrerar miljöhänsyn i myndighetens verksamhet så att myndigheten tar hänsyn till verksamhetens direkta och indirekta miljöpåverkan på ett systematiskt sätt (3 §). Syftet är att skapa ett systematiskt miljöarbete för att minska myndigheternas negativa miljöpåverkan och öka deras positiva miljöpåverkan. För att den nya myndigheten ska kunna bidra till detta arbete bör den omfattas av förordningen. Det bör därför göras en ändring i förordningen som innebär att Miljöprövningsmyndigheten ska omfattas.

Digitalt inhämtande av uppgifter från företag

I förordningen (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag finns bestämmelser som syftar till att förenkla för företag att starta, driva och avveckla sin verksamhet genom att underlätta deras kontakter med och uppgiftslämnande till myndigheter (1 §). En myndighet ska så långt det är möjligt använda sådana uppgifter om företag som finns tillgängliga inom statsförvaltningen så att företag inte behöver lämna samma uppgifter flera gånger (4 §). Myndigheternas samordning av uppgiftsinhämtning från företag sker i första hand genom den sammansatta bastjänsten för grundläggande uppgifter om företag. Bastjänsten gör det möjligt för myndigheter att återanvända grundläggande uppgifter om företag som Bolagsverket, SCB och Skatteverket samlar in.

Förordningen gäller för de myndigheter som anges i bilagan till förordningen (1 §). Eftersom Miljöprövningsmyndigheten kommer att ha en verksamhet som innebär mycket företagskontakter och uppgiftsinhämtning från företag bör myndigheten omfattas av förordningen. Miljöprövningsmyndigheten bör därför läggas till förordningens bilaga.

6.6 Avgift och redovisning av uppgifter

Förslag

Miljöprövningsmyndigheten ska senast den 28 februari varje år redovisa föregående kalenderårs kostnader för prövning vid myndigheten. Länsstyrelserna ska inte längre vara skyldiga att redovisa kostnader för tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet vid miljöprövningsdelegationerna.

Bedömning

Länsstyrelsen bör även fortsättningsvis besluta om prövnings- och tillsynsavgift för miljöfarlig verksamhet.

Skälen för förslaget och bedömningen

I förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken finns bestämmelser om avgifter som ska betalas för sådana kostnader som mark- och miljödomstolar och statliga förvaltningsmyndigheter har bland annat i fråga om prövning och tillsyn enligt miljöbalken.

En prövnings- och tillsynsavgift ska betalas av den som driver eller har tillstånd till en verksamhet som är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen, som har ansökt om tillstånd efter föreläggande från tillsynsmyndigheten eller har ett frivilligt tillstånd (2 kap. 1 §). Prövnings- och tillsynsavgiften är det belopp som anges i bilagan till förordningen (2 kap. 2 §). Avgiften ska betalas efter beslut av länsstyrelsen (2 kap. 7 §). Det innebär att avgiften ska beslutas av länsstyrelsen även när det är fråga om prövningar där länsstyrelsen inte är prövningsmyndighet. Det kan också vara fråga om prövningar där tillsynen har överlåtits till en

kommunal nämnd. (Se 1 kap. 18–20 §§ miljötillsynsförordningen [2011:13]). Eftersom det är fråga om en gemensam avgift för prövning och tillsyn och inte en avgift som tas ut av länsstyrelsen i egenskap av prövningsmyndighet bör länsstyrelsen även fortsättningsvis besluta om avgift. Bestämmelsen bör därför inte ändras.

Länsstyrelsen ska varje år redovisa föregående kalenderårs kostnader för tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet vid miljöprövningsdelegationerna. Denna bestämmelse bör upphävas. Det bör i stället införas en skyldighet för Miljöprövningsmyndigheten att på motsvarande sätt redovisa föregående kalenderårs kostnader för prövning vid myndigheten.

6.7 Till vilken mark- och miljödomstol bör överklagande ske?

Förslag

Miljöprövningsmyndighetens beslut ska överklagas till den mark- och miljödomstol inom vars område verksamheten i huvudsak bedrivs, har bedrivits eller kommer att bedrivs.

Skälen för förslaget

I 21 kap. miljöbalken finns bestämmelser om att mark- och miljödomstolar, om inte annat är föreskrivet, prövar länsstyrelsens och andra statliga myndigheters beslut enligt miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av balken (1 §). Eftersom Miljöprövningsmyndigheten föreslås vara en statlig myndighet kommer den att omfattas av bestämmelsen. Det saknas skäl att införa en särlösning för myndighetens beslut. Det innebär att mark- och miljödomstol kommer att pröva myndighetens beslut efter överklagande.

Enligt lagen om mark och miljödomstolar överklagas en förvaltningsmyndighets beslut till den mark- och miljödomstol inom vars område förvaltningsmyndigheten ligger (3 kap. 1 § femte stycket). I förarbetena anges att bestämmelsen överensstämmer med 14 § andra stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar (prop. 2009/10:215 s. 200). Mål om utövande av miljöfarlig verksamhet efter särskild ansökan av myndighet prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område verksamheten i huvudsak bedrivs, har bedrivits eller kommer att bedrivs (3 kap. 1 § första stycket). Verksamheternas geografiska placering är även avgörande för vilken miljöprövningsdelegation som prövar ärendet (5 § förordningen om miljöprövningsdelegationer).

Avsikten är att Miljöprövningsmyndigheten ska ha hela landet som verksamhetsområde. Om det inte regleras på annat sätt är det den beslutade enhetens geografiska placering som avgör var beslutet ska anses vara fattat för sådana myndigheter.

Överklagade beslut av Miljöprövningsmyndigheten kommer att utgöra en betydande andel av de mål som kommer att prövas av en mark- och miljödomstol även om målen fördelas mellan de fem domstolarna. Det finns därför skäl att låta Miljöprövningsmyndighetens beslut överklagas

till samtliga mark- och miljödomstolar baserat på verksamheternas geografiska placering.

6.8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag

Författningsändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2027.

I ärenden där tillstånd har getts av en miljöprövningsdelegation ska ansökan om återkallelse, omprövning eller ändring av tillståndet efter den 1 juli 2027 göras hos Miljöprövningsmyndigheten i stället för hos miljöprövningsdelegationen.

Länsstyrelserna ska 2028 redovisa kostnaderna för tillståndsprövningen av miljöfarliga verksamheter vid miljöprövningsdelegationerna för det föregående kalenderåret.

Efter ikraftträdandet ska en mark- och miljödomstol informera Miljöprövningsmyndigheten i stället för en miljöprövningsdelegation om ett överklagande av domstolens dom eller slutliga beslut, om domstolen har handlagt ett överklagande av miljöprövningsdelegationens beslut.

Miljöprövningsmyndigheten ska efter ikraftträdande lämna uppgifter som behövs för statistiken till Naturvårdsverket om ärenden som avser miljöfarlig verksamhet i miljöprövningsdelegationen där miljöprövningsdelegationen är första instans. Naturvårdsverket ska efter ikraftträdandet ta emot uppgifter om mål och ärenden som avser miljöfarlig verksamhet där en miljöprövningsdelegation är första instans.

Skälen för förslagen

Eftersom förslagen syftar till en reform för en mer effektiv miljöprövning bör förslagen träda i kraft så snart som möjligt. Det bedöms vara den 1 juli 2027. Förslagen förutsätter att Miljöprövningsmyndigheten har bildats.

I 24 kap. miljöbalken finns bestämmelser om att en ansökan om återkallelse, omprövning och ändringstillstånd ska göras hos länsstyrelsen om tillståndet har getts av länsstyrelsen (11 §). Eftersom förslaget innebär att miljöprövningsdelegationernas uppgifter ska överföras till Miljöprövningsmyndigheten bör det införas en bestämmelse om att när ansökan om återkallelse, omprövning eller ändringstillstånd avser ett tillstånd som har getts av en miljöprövningsdelegation ska ansökan om sådan prövning ges in till Miljöprövningsmyndigheten i stället för till länsstyrelsen.

De ärenden som inte har avgjorts den 1 juli 2027 ska överlämnas från miljöprövningsdelegationerna till Miljöprövningsmyndigheten.

Eftersom förslagen träder i kraft den 1 juli 2027 kommer miljöprövningsdelegationerna att handlägga ärenden under första halvan av 2027. För att statistiken för 2027 ska bli fullständig bör det införas en övergångsbestämmelse som innebär att länsstyrelserna 2028 ska redovisa kostnaderna för tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet vid miljöprövningsdelegationerna för 2027. Det bör av samma skäl även införas en

bestämmelse om att Miljöprövningsmyndigheten efter ikraftträdandet ska lämna uppgifter om ärenden som avser miljöfarlig verksamhet i miljöprövningsdelegation där miljöprövningsdelegationen är första instans. För att Miljöprövningsmyndigheten ska få den information som behövs bör mark- och miljödomstolarna informera Miljöprövningsmyndigheten om ett överklagande av domstolens dom eller slutliga beslut om domstolen har handlagt ett överklagande av ett beslut från en miljöprövningsdelegation. Det bör även införas en övergångsbestämmelse som innebär att Naturvårdsverket efter ikraftträdandet ska ta emot uppgifter om mål och ärenden som avser miljöfarlig verksamhet där länsstyrelsens miljöprövningsdelegation är första instans.

7 Konsekvenser

I det följande redovisas konsekvenser av att genomföra de författningsändringar som föreslås i promemorian där en ny myndighet övertar de uppgifter som länsstyrelsernas miljöprövningsdelegationer har i dag. Avsnittet ska läsas tillsammans med analysen av konsekvenserna från Miljötillståndsutredningens betänkande, avsnitt 16 (SOU 2024:98). De konsekvenser som anges där gäller vid genomförandet av de kompletterande författningsförslag som denna promemoria innehåller förutsatt att annat inte anges nedan.

Inrättandet av en ny myndighet innebär ett omfattande arbete med att få en fullt bemannad myndighet där nya rutiner och arbetssätt har etablerats. Avsikten är därför att myndigheten successivt byggs upp. I ett första steg överförs uppgifter från länsstyrelserna till den nya myndigheten som motsvarar de resurser som kommer att flyttas från länsstyrelserna från och med 2027.

7.1 Ekonomiska konsekvenser

7.1.1 Resursbehov för den nya myndigheten

Miljöprövningsmyndigheten inrättas från och med den 1 juli 2027. Regeringen bedömer att myndighetens resursbehov för 2027 uppgår till 125 miljoner kronor. För 2028 beräknas myndighetens resursbehov till 235 miljoner kronor, för 2029 till 275 miljoner kronor och fr.o.m. 2030 till 240 miljoner kronor. Regeringen har i budgetpropositionen för 2026 reserverat medel för myndighetens framtida resurser inom ramen för Naturvårdsverkets anslag (prop. 2025/26:1, utg.omr. 20, s. 93).

7.1.2 Finansiering av den nya myndigheten

Förslaget om en ny myndighet innebär minskade ärendemängder hos länsstyrelserna, vilket medför finansiella och personella konsekvenser. Detta beräknas motsvara besparingar hos länsstyrelsen om 85,5 miljoner

kronor för 2027 och 181 miljoner kronor från 2028 och framåt. I budgetpropositionen för 2026 har regeringen beräknat dessa besparingar inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse anslag 5:1 *Länsstyrelserna* m.m. (prop. 2025/26:1 utg.omr. 1).

8 Författningskommentar

8.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

9 kap.

8 §

Ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet prövas av mark- och miljödomstolen.

Regeringen får meddela föreskrifter om att ansökan om tillstånd för vissa slag av verksamheter ska prövas av *Miljöprövningsmyndigheten*. Regeringen får meddela föreskrifter om att en kommunal nämnd ska pröva frågor om tillstånd om den miljöfarliga verksamheten kan antas ha en liten miljöpåverkan. Tillstånd som rör Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk eller Försvarets radioanstalt ska alltid prövas av *Miljöprövningsmyndigheten*.

Anmälan om miljöfarlig verksamhet ska, enligt föreskrifter som meddelas av regeringen, göras till försvarsinspektören för hälsa och miljö, länsstyrelsen eller kommunen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka myndigheter som prövar en ansökan om tillstånd till och tar emot en anmälan om miljöfarlig verksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Ändringen i *andra stycket* innebär att Miljöprövningsmyndigheten ersätter länsstyrelsen i bemyndigandet för regeringen att meddela föreskrifter om att en viss myndighet ska pröva ansökningar om tillstånd för vissa slag av verksamheter.

11 kap.

9 b §

Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövas av mark- och miljödomstolen. Ansökan om tillstånd till markavvattning prövas dock av länsstyrelsen, om den inte ska prövas av mark- och miljödomstolen enligt 7 kap. 19 eller 20 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Anmälan om vattenverksamhet ska, enligt föreskrifter som meddelas av regeringen, göras till försvarsinspektören för hälsa och miljö, *Miljöprövningsmyndigheten*, länsstyrelsen eller kommunen.

En anmälningspliktig vattenverksamhet får påbörjas tidigast åtta veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte något annat följer av föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 a § första stycket 3.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilken myndighet som prövar ansökningar om tillstånd till och tar emot en anmälan om vattenverksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 6.

I *andra stycket* görs ett tillägg som innebär att regeringens hittillsvarande bemyndigande utvidgas på så sätt att regeringen även får

föreskriva att en anmälan om vattenverksamhet ska göras till Miljöprövningsmyndigheten.

19 kap.

2 a §

En ansökan om tillstånd eller dispens eller en anmälan får ges in till och handläggas av Miljöprövningsmyndigheten även om ansökan eller anmälan annars skulle ha getts in till en kommun eller en annan förvaltningsmyndighet, om

1. den verksamhet som ansökan eller anmälan avser har samband med en ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som Miljöprövningsmyndigheten prövar, och

2. verksamheterna avses bedrivas av samma verksamhetsutövare.

Om Miljöprövningsmyndigheten handlägger en ansökan eller en anmälan enligt första stycket, ska myndigheten underrätta den kommun eller förvaltningsmyndighet som annars skulle ha handlagt ansökan eller anmälan. Om den som underrättas har ett ärende som avser samma sak som det ärende som underrättelsen avser, ska ärendet överlämnas till Miljöprövningsmyndigheten. Vid handläggningen ska Miljöprövningsmyndigheten tillämpa samma bestämmelser om handläggning som den myndighet som annars skulle ha handlagt ärendet skulle ha tillämpat.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om gemensam handläggning av ärenden. Övervägandena finns i avsnitt 6 och 6.4.

Av *första stycket* framgår att Miljöprövningsmyndigheten under vissa förutsättningar får handlägga en ansökan om tillstånd eller dispens eller en anmälan som annars skulle ha handlagts av en kommun eller en annan förvaltningsmyndighet än Miljöprövningsmyndigheten. Regleringen innebär en möjlighet, men ingen skyldighet, för Miljöprövningsmyndigheten att handlägga ett ärende som annars skulle ha handlagts av en annan myndighet. Förutsättningarna för gemensam handläggning anges i en punktlista.

Av *första punkten* framgår att det ska vara fråga om en verksamhet som har samband med en ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som Miljöprövningsmyndigheten prövar. Bedömningen av om ärendena har ett sådant samband bör göras i förhållande till verksamheternas art och utformning. Med utformning avses hur verksamheten är designad. Vid bedömningen av när två ärenden bör handläggas gemensamt kan ledning hämtas från 21 kap. 3 § (prop. 1997/98:45 del 2 s. 233). Exempel på ansökningar om tillstånd som kan ha samband med en miljöfarlig verksamhet som Miljöprövningsmyndigheten prövar är tillstånd till markavvattning som annars ska prövas av länsstyrelsen enligt 11 kap. 9 b §. I de fall en markavvattningsverksamhet är en förutsättning för att en miljöfarlig verksamhet ska kunna bedrivas på en plats i sådan omfattning som omfattas av ansökan är förutsättningarna i första punkten normalt uppfyllda.

Av *andra punkten* framgår att verksamheterna ska avses bedrivas av samma verksamhetsutövare för att ärendena ska få handläggas gemensamt.

Om en ansökan eller anmälan görs hos Miljöprövningsmyndigheten och myndigheten inte delar bedömningen att förutsättningarna för gemensam handläggning är uppfyllda eller inte bedömer att sådan handläggning är lämplig, har myndigheten enligt 6 § förvaltningslagen (2017:900) en skyldighet att lämna den enskilda sådan hjälp att han eller hon kan ta tillvara sina intressen.

Av *andra stycket* framgår att Miljöprövningsmyndigheten ska underrätta den myndighet som annars skulle ha handlagt ansökan eller anmälan om att den handlägger ansökan eller anmälan. Det uppställs inga formkrav för underrättelsen. Det kan vara fråga om ärenden som annars skulle handläggas av förvaltningsmyndighet eller av kommun. Av *andra stycket* framgår också att en myndighet som annars ska handlägga ansökan eller anmälan ska överlämna ett pågående ärende som avser samma sak till Miljöprövningsmyndigheten. Syftet med regleringen är att samma sak inte ska prövas samtidigt av olika myndigheter. Utöver att det ska vara fråga om samma verksamhetsutövare ska prövningen avse samma sak, t.ex. tillstånd till samma verksamhet som Miljöprövningsmyndigheten har tagit upp till prövning.

Av *andra stycket* framgår vidare att Miljöprövningsmyndigheten vid handläggning av ett ärende som avses i första stycket ska tillämpa samma bestämmelser om handläggning som den myndighet som annars skulle ha handlagt ärendet skulle ha tillämpat. Det innebär till exempel att myndigheten på motsvarande sätt ska skicka handlingar till berörda aktörer och meddela beslut när ett anmälningsärende är tillräckligt utrett. Någon ändring gällande regler om sammansättning är inte avsedd.

4 §

Miljöprövningsmyndigheten eller *den kommunala nämnden* ska vid prövning av ett ärende som avser en miljöfarlig verksamhet

1. genom kungörelse i ortstidning eller på annat lämpligt sätt ge den som kan beröras av verksamheten tillfälle att yttra sig,
2. samråda med de statliga och kommunala myndigheter som har väsentliga intressen att bevaka i saken,
3. hålla sammanträde med den som saken angår och besiktning på platsen om det behövs för utredningen i ärendet, och
4. underrätta den som har gjort en ansökan eller kommit med synpunkter genom någon annan än honom eller henne själv och ge honom eller henne tillfälle att yttra sig om inte annat följer av 25 § förvaltningslagen (2017:900).

Paragrafen innehåller bestämmelser om förfarandet vid förvaltningsmyndigheternas och kommunernas handläggning av ärenden. Övervägandena finns i avsnitt 6 och 6.3.

Det görs ett tillägg som innebär att bestämmelserna även är tillämpliga vid Miljöprövningsmyndighetens handläggning av ärenden. Ändringen innebär att de krav på ärendehandläggning som i enlighet med hittillsvarande reglering gäller för länsstyrelsen ska gälla för Miljöprövningsmyndigheten.

Det förtydligas att paragrafen gäller handläggning av ärenden som avser en miljöfarlig verksamhet. Förtydligandet innebär inte någon ändring i sak.

5 §

I ett ärende som avser miljöfarlig verksamhet och som prövas av *Miljöprövningsmyndigheten* eller en kommunal nämnd ska *Miljöprövningsmyndigheten* eller nämnden tillämpa bestämmelserna

1. i 22 kap. 1 och 1 d–1 g §§ om ansökans form och innehåll,
2. i 22 kap. 2 § om en ansökans ingivande och brister i den,
3. i 22 kap. 2 a § om prövningar som avses i 24 kap. 3, 5, 8, 9 och 13 §§,
4. i 22 kap. 3 och 3 a §§ om kungörelses innehåll,
5. i 22 kap. 6 § om talerätt,

- 6. i 22 kap. 9 § om rätt att företråda fastighet,
- 7. i 22 kap. 12 och 13 §§ om sakkunniga och om att inhämta yttrande,
- 8. i 3 kap. 4 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar om undersökning på platsen,
- 9. i 22 kap. 25 § första stycket 1–3 och 5–11, andra stycket sista meningen och tredje stycket samt 25 a–25 c och 25 f–25 h §§ om en tillståndsdoms innehåll,
- 10. i 22 kap. 26 § om särskild dom,
- 11. i 22 kap. 27 § första stycket, andra stycket andra meningen samt tredje stycket första meningen om uppskjutna frågor och provisoriska föreskrifter,
- 12. i 22 kap. 28 § första stycket första meningen om verkställighetsföreskrifter, och
- 13. i 23 kap. 3 § när det gäller särskilt överklagande i frågor om sakkunniga som avses i 22 kap. 12 §.

Paragrafen reglerar vilka bestämmelser om förfarandet vid mark- och miljödomstol i ansökningsmål som ska tillämpas i ett ärende som prövas av Miljöprövningsmyndigheten, försvarsinspektören för hälsa och miljö, en länsstyrelse eller en kommunal nämnd. Övervägandena finns i avsnitt 6 och 6.3.

Det görs ett tillägg som innebär att paragrafen även ska tillämpas av Miljöprövningsmyndigheten. Ändringen är en följd av att Miljöprövningsmyndigheten tar över miljöprövningsdelegationernas uppgifter.

Det förtydligas att paragrafen gäller handläggning av ärenden som avser en miljöfarlig verksamhet. Förtydligandet innebär inte någon ändring i sak.

5 a §

I ett ärende som prövas av *Miljöprövningsmyndigheten* ska *myndigheten* utöver det som anges i 5 § tillämpa bestämmelserna i

- 1. 22 kap. 10 § om synpunkter på ansökan,
- 2. 22 kap. 10 a § om komplettering av ansökan och sammanställning av svar på synpunkter,
- 3. 22 kap. 11 § och 11 a § första och andra styckena om förberedelse, och
- 4. 22 kap. 11 b § om tidsplaner.

Paragrafen reglerar vilka bestämmelser om förfarandet vid mark- och miljödomstol i ansökningsmål som ska tillämpas av Miljöprövningsmyndigheten. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Det görs en ändring som innebär att paragrafen ska tillämpas av Miljöprövningsmyndigheten i stället för av länsstyrelsernas miljöprövningsdelegation. Ändringen är en följd av att Miljöprövningsmyndigheten tar över miljöprövningsdelegationernas uppgifter.

21 kap.

1 a §

Ansökningsmål är mål

- 1. om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som avses i 9 kap. 6 § som inte ska prövas av *Miljöprövningsmyndigheten* eller en kommun enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 8 §,
- 2. om tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. 9 § som inte ska prövas av en länsstyrelse,
- 3. om godkännande enligt 11 kap. 16 § av ett utfört ändrings- eller lagningsarbete eller av åtgärder som strider mot meddelade bestämmelser om innehållande och tappning av vatten, om arbetet eller åtgärderna inte avser en markavvattning som ska prövas av en länsstyrelse,
- 4. om tillstånd enligt 11 kap. till utrivning av en vattenanläggning eller tillståndsprövning enligt 11 kap. 22 §,
- 5. om förlängning enligt 24 kap. 2 § andra stycket av genomförandetiden eller den tid inom vilken verksamheten ska ha satts igång,

- 6. om återkallelse eller förbud mot fortsatt verksamhet enligt 24 kap. 3 §,
 - 7. om omprövning enligt 24 kap. 5–14 §§ som inte ska prövas av *Miljöprövningsmyndigheten* en länsstyrelse eller en kommun enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 8 §,
 - 8. om giltighetsförlängning enligt 24 kap. 14 a §, *om ansökan om tillstånd har prövats av mark- och miljödomstolen som första instans*,
 - 9. enligt 7 kap. 1 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, eller
 - 10. om omprövning enligt 7 kap. 13–15 §§ lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.
- Mark- och miljödomstol får besluta att ett ansökningsmål som gäller uteslutande en viss eller vissa sakägare ska behandlas enligt det som gäller för stämningssmål enligt 7 kap. lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, om sökanden medger det och målet kan avgöras med bindande verkan endast mot dessa sakägare.

I paragrafen anges vilka mål som är ansökningsmål och när mark- och miljödomstolen får besluta att ett ansökningsmål ska behandlas som ett stämningssmål. Övervägandena finns i avsnitt 6 och 6.2.

I *första stycket första punkten* ersätts länsstyrelsen med Miljöprövningsmyndigheten. Ändringen är en följd av att Miljöprövningsmyndigheten tar över miljöprövningsdelegationernas uppgifter.

I *första stycket sjunde punkten* görs ett tillägg som innebär att mål om omprövning som ska prövas av Miljöprövningsmyndigheten inte är ansökningsmål. Även denna ändring är en följd av att Miljöprövningsmyndigheten tar över miljöprövningsdelegationernas uppgifter.

I *första stycket åttonde punkten* görs ett tillägg som innebär att ansökningsmål är mål om giltighetsförlängning enligt 24 kap. 14 a §, om ansökan om tillstånd har prövats av mark- och miljödomstolen som första instans. Om ansökan om tillstånd har prövats av en annan prövningsmyndighet är ansökan om giltighetsförlängning inte ett ansökningsmål. En sådan ansökan ska enligt 24 kap. 14 a § prövas tillståndsmyndigheten.

24 kap.

1 §

Om en dom eller ett beslut som har meddelats i ett ansökningsmål enligt 21 kap. 1 a § första stycket denna balk eller 7 kap. 1 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet avser tillstånd till en verksamhet enligt balken och domen eller beslutet har fått laga kraft, gäller tillståndet mot alla, vad avser frågor som har prövats i domen eller beslutet. Detsamma gäller beslut om tillstånd till miljöfarlig verksamhet som har meddelats av *Miljöprövningsmyndigheten* eller en kommun med stöd av 9 kap. 8 § samt beslut om tillstånd till markavvattnings som har meddelats av en länsstyrelse eller *Miljöprövningsmyndigheten* enligt 11 kap. Om tillståndet avser utförandet av en vattenanläggning, innefattar det rätt att bibehålla anläggningen. Till följd av detta kapitel, till följd av 7 kap. 20 eller 22 §, 9 kap. 5 §, 10 kap. 17 §, 11 kap. 9 c § eller 12 kap. 10 § denna balk eller till följd av 2 kap. 10 § eller 7 kap. 13, 14, 15, 16 eller 17 § lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet, kan dock ett tillstånd begränsas eller förenas med ändrade eller nya villkor, eller återkallas och fortsatt verksamhet förbjudas. Ett sådant ingripande kan också ske genom förelägganden eller förbud enligt 10 kap. 14 § eller 26 kap. 9 § fjärde stycket.

Med tillstånd avses i detta kapitel även godkännande av arbeten eller åtgärder enligt 11 kap. 16 §.

En omprövningsdom eller ett omprövningsbeslut har samma verkan som en tillståndsdom eller ett tillståndsbeslut.

Paragrafen innehåller bestämmelser om i vilken utsträckning tillstånd har rättskraft. Övervägandena finns i avsnitt 6.

I *första stycket andra meningen* ersätts länsstyrelsen med Miljöprövningsmyndigheten. Ändringen är en följd av att Miljöprövningsmyndigheten tar över miljöprövningsdelegationernas uppgifter. I samma mening görs också en ändring som innebär att ett beslut om tillstånd till markavvattningsverk som har meddelats av Miljöprövningsmyndigheten gäller mot alla, vad avser frågor som har prövats i beslutet. Ändringen är en följd av möjligheten till gemensam handläggning i 19 kap. 2 a §. För mer information om rättskraft se prop. 1997/98:45 del 2, s. 251–253.

11 §

En ansökan om prövning som avses i 3, 4, 5, 6, 7, 8 eller 9 § får göras hos mark- och miljödomstol av Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och länsstyrelsen. Om frågan ska prövas av någon annan myndighet än en domstol eller av en kommun, får den tas upp utan någon särskild framställning. Frågor om omprövning enligt 8 § får tas upp utan särskild ansökan.

En ansökan om sådan prövning som avses i första stycket får även göras av en kommun i den utsträckning kommunen har övertagit tillsynen med stöd av 26 kap. 3 § fjärde stycket. Om tillståndet har getts av *Miljöprövningsmyndigheten eller* länsstyrelsen, görs ansökan hos den som har gett tillståndet.

I fråga om verksamheter som får bedrivas med stöd av 11 kap. 27 § andra stycket, får en ansökan om prövning som avses i 3 eller 5 § grundas på en omständighet som anges i de paragraferna endast om

1. omständigheten är så allvarlig att den inte tål att vänta på att prövningen för moderna miljövillkor blir klar, och
2. den olägenhet som omständigheten innebär inte kan avhjälpas genom ett föreläggande om försiktighetsmått eller förbud i väntan på att prövningen blir klar.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ansökan om återkallelse, omprövning och ändringstillstånd. Övervägandena finns i avsnitt 6.

I *andra stycket* görs ett tillägg som innebär att en ansökan om återkallelse, omprövning eller ändring av ett tillstånd prövas av Miljöprövningsmyndigheten i de fall ärendet rör ett tillstånd som tidigare har meddelats av myndigheten.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

2. För tillstånd som har beslutats av en länsstyrelses miljöprövningsdelegation ska ansökan enligt 24 kap. 11 § *andra stycket andra meningen* göras hos Miljöprövningsmyndigheten.

Övervägandena finns i avsnitt 6 och 6.8.

Enligt *första punkten* träder lagen i kraft den 1 juli 2027.

Enligt *andra punkten* ersätter Miljöprövningsmyndigheten länsstyrelsen i dess hittillsvarande roll som prövningsmyndighet av en ansökan om återkallelse, omprövning eller ändring av ett tillstånd när tillståndet har getts av en länsstyrelses miljöprövningsdelegation.

8.2 Förslag till lag om ändring i lagen om mark- och miljödomstolar

3 kap.

1 §

Mål om utövande av miljöfarlig verksamhet, vattenverksamhet, vatten-anläggningar och ersättning vid vattenverksamhet samt om utdömmande av vite enligt miljöbalken efter särskild ansökan av myndighet prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område verksamheten i huvudsak bedrivs, har bedrivits eller kommer att bedrivs. Mål om utövande av verksamhet vid anläggningar som ingår i ett sammanhängande system för hantering, bearbetning, lagring och slutförvaring av använt kärnbränsle eller kärnavfall prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område någon av anläggningarna ligger eller är avsedd att ligga.

Mål om ersättning vid skada eller intrång enligt 28 kap. 2–5 §§ miljöbalken och vid ingripande av det allmänna enligt miljöbalken prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område skadan eller intrånget i huvudsak har inträffat eller kommer att inträffa.

Mål om ersättning för miljöskador enligt 32 kap. miljöbalken prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område den skadegörande verksamheten i huvudsak bedrivs eller har bedrivits. Den som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet som kan medföra en sådan skada som avses i 32 kap. 3 § miljöbalken kan begära prövning av ersättningsfrågan vid den mark- och miljödomstol inom vars område verksamheten i huvudsak bedrivs eller kommer att bedrivs.

Mål om utdömmande av vite enligt plan- och bygglagen (2010:900) efter särskild ansökan av myndighet prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område myndigheten ligger.

Ärenden från Miljöprövningsmyndigheten överklagas till den mark- och miljödomstol inom vars område verksamheten i huvudsak bedrivs, har bedrivits eller kommer att bedrivs.

Övriga ärenden som har överklagats till mark- och miljödomstol prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område förvaltningsmyndigheten eller kommunen som först har prövat ärendet ligger, om inte annat följer av bestämmelser som avses i sjunde stycket.

Mål enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster eller motsvarande äldre lagstiftning där mark- och miljödomstol är första instans prövas av den mark- och miljödomstol inom vars område den allmänna eller allmänförklarade va-anläggningen i huvudsak är belägen eller är avsedd att vara belägen.

Särskilda bestämmelser om vilken mark- och miljödomstol som är behörig finns i annan lag.

I paragrafen finns forumbestämmelser för mark- och miljödomstolarna. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Tillägget i *femte stycket* är en följd av att Miljöprövningsmyndigheten tar över miljöprövningsdelegationernas uppgifter. Det framgår att ärenden från Miljöprövningsmyndigheten överklagas till den mark- och miljödomstol inom vars område verksamheten i huvudsak bedrivs, har bedrivits eller kommer att bedrivs. Verksamhetens lokalisering avgör således till vilken mark- och miljödomstol som Miljöprövningsmyndighetens beslut ska överklagas.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

Lagen träder i kraft den 1 juli 2027.